

**libertate
solidaritate
dreptate**

PUNCELE CARDINALE

Anul III,
Nr. 7/31
iulie
1993

16 pagini - 100 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NAȚIONAL-CREȘTINĂ

CIRCULAȚIE ÎN AFARA ROMÂNIEI: AUSTRIA, GERMANIA, FRANȚA, OLANDA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA, AFRICA DE SUD

MINCIUNA PATRIOTICĂ

De la instalarea sa la conducerea României, actuala Putere poartă stigmatul lipsei de legitimitate. O consecință firească a faptului că la noi, spre deosebire de toate celelalte țări din fostul lagăr socialist, Partidul Comunist nu a fost înălțat de la putere. Ceea ce s-a schimbat a fost doar echipa de conducere. Vechea echipă despre care s-a afirmat în momentele dramatice din Decembrie '89 că "trădase idealurile nobile ale socialismului" a fost înlocuită cu o echipă nouă, capabilă să se adapteze schimbărilor care s-au produs în Europa de răsărit după înălțarea "Cortinei de Fier".

Noua conducere comunistă avându-l în frunte pe vechiul activist de partid Ion Iliescu nu a făcut nici un secret din faptul că legitimitatea sa se bazează și este garantată, în primul rând de strânsele relații pe care le întreține cu Moscova. Și pentru a accentua aceste strânse relații, în primăvara anului 1991, România semnează la Moscova *Tratatul de cooperare, bună vecinătate și prietenie cu Uniunea Sovietică*. Un document care ar fi trebuit să servească drept model de urmat pentru toate fostele state comuniste în intenția de a se reconstituî lagărul socialist pe baze noi, după tiparele gorbacioviste, având ca elemente definitorii *"perestroika"* și *"glasnost"*.

În legătură cu linia politică urmată de tovarășul Iliescu, devenit peste noapte domnul

SAU DE LA COMPROMIS LA COLABORARE

Iliescu, președintele României, sunt necesare câteva precizări. Calitatea sa de agent al Moscovei este prea evidentă pentru a mai fi nevoie de exemple care să susțină afirmația. Este vorba însă de o categorie aparte de agenți, categoria agenților recrutiți din rândul personalităților politice care, prin orientarea pe care o impun politicii țărilor lor, servesc în fapt interesele altor state, sau ajută unor organizații oculte cu ramificații, influență și interese suprastatale să-și atingă obiectivele. Având această calitate, fără îndoială că domnul Iliescu dispune de informații suficiente cu privire la planurile marilor puteri de a organiza lumea (regimuri politice, granițe, etc.), planuri despre care popoarele află abia după ce sunt înfăptuite.

Dovada cea mai concludentă despre existența acestor planuri o constituie înțelegerea dintre americani și sovietici, cu binecuvântarea Angliei, parafată în februarie 1945 la Yalta. Conținutul acestei înțelegeri nu este cunoscut nici astăzi, după cincizeci de ani de la semnarea ei. Sunt cunoscute însă ca fapte trăite, toate crimile săvârșite și toate suferințele indurante, în toți acești cincizeci de ani, de popoarele a căror soartă a fost hotărâtă la Yalta de către conducătorii "democrațiilor occidentale" în complicitate cu

(continuare în pag. 2)

GABRIEL CONSTANTINESCU

*Si care între voi va vrea să fie
întâiul să vă fie vrouă slugă.*

(Matei 20; 27)

Profiluri lirice

SERGIU
AUREL
MANDINESCU

pag. 3

Corespondență din
Danemarca

MONICA
PAPAZU

pag. 4-5

Millet: Culegătoarele de spice

NOUL
IERUSALIM
KIRISTALIM
'NOUL

pag. 9

GÂLCEAVA
DRACULUI
CU
LUMEA

pag. 10-11

Ne exprimăm încă o dată recunoștiința față de cei care, cu admirabilă generozitate și în mod necondiționat, cunoscând problemele și intențiile noastre, ne-au ajutat să ne procurăm atât de necesarul echipament modern de tehnoredactare computerizată, cu care este realizat, în premieră, *numărul de față*.

GABRIEL CONSTANTINESCU

Menționăm că articolul "Noul Ierusalim", semnat de Pătroneșteanu, este reproducă, cu îngăduință autorului, din revista "Cuvîntul românesc", anul 19, Nr. 205, Mai 1993, p.12.

PUNCTE CARDINALE

MINCIUNA PATRIOTICĂ

(curmare din pag. 1)

Stalin, conducătorul "internaționalismului comunist". O cărdășie în legătură cu care, dacă ne gândim bine și dacă am reușit să ne dăm seama de caracterul himeric al speranței ca "vor veni să ne salveze americanii", suntem nevoiți să ajungem la puțin incurajatoarea concluzie că ea dăinuire și astăzi.

În sprințul bănuielii exprimată mai sus suntem înclinați să presupunem că întâlnirea, învăluită până astăzi într-un total mister, de la Malta, dintre președintele Statelor Unite, George Bush și președintele

opozitiei sunt coruptibili și că doresc chiar dacă vor fi nevoiți să facă unele concesii, să se impărtășească din bunurile și bucuriile puterii.

La alegerile din mai 1990, Partidul Liberal, condus de domnul Radu Cămpeanu, s-a dovedită fi cel mai puternic partid de opozitie. Aceasta trebuia compromis și scos din competiția politică. Își a fost greu. Un post de ministru al justiției a atribuit domnului Ionescu-Quintus, care în decursul mandatului deținut nu a reușit să schimbe nicăi măcar portarul ministerului, necum să pună de rol *procesul comunistului*, ca unul care fusese, spre

că pentru ca România să fie primită în Consiliul Europei, guvernul de la București este obligat să înfăptuiască o serie de reforme și să renunțe la unele măsuri antideocratice pe care le-a practicat până acum. Așadar, pentru români primirea în Consiliul Europei nu este un scop în sine, ci un mijloc menit să asigure refacerea politică, economică și spirituală a țării băntuită o jumătate de veac de plăgile comunității. Acceptarea unei României în actuala ei formă, cu actualele instituții, fără o condamnare fermă a practicilor neocomuniste ale actualei guvernări, ar fi spre pagubă țării și a obiceiul ei populației. Puterea, confirmată în ilegitimitatea ei de un for european de prestigiu și-ar vedea măiniile slobode pentru a săvârși orice fărădelegă.

Din păcate tocmai acest lucru nu l-au înțeles reprezentanții opozitiei din delegație care s-a prezenta la Strasbourg în fața Adunării Parlamentare a Consiliului European pentru a solicita primirea României în acest for.

Cum însă România nu îndeplinea condițiile cerute, *parlamentarii noștri au crezut că se pot salva prin minciună*. și faptul că cei care mințeau erau reprezentanți ai Puterii, nu este grav; minciuna face parte din substanța ei. Grau este însă faptul că și reprezentanții Opozitiei s-au pretat la astăzi minciuni. În cadrul partidului său, PNȚ-CD, domnul Valentin Gabrielescu a mărturisit ce greu i-a venit să "admită" că Televiziunea este obiectivă, că puterea judecătoriească este independentă, că tribunalele militare nu mai judecă civili, că SRI-ul ne se mai implică în problemele politice, etc. În fapt o cascădă de minciuni sfîrșită, pe care președintele Partidului Național Tarâneri-Creștin Democrat, domnul Cornelius Coposu, pentru a le atenua gustul amar le-a calificat drept "minciuni patriotică".

Concomitent cu manevrarea dibace a tuturor slăbiciunilor opozitiei, domnul Iliescu a înțeles că recunoașterea legitimății sale ca președinte al României, precum și a legitimității partidului de guvernământ pe care-l patronizează, ca partid democratic, sunt condiționate de prezență și purtare cu ostentatie a unei anumite tichii în anumite momente solemne. La Pastele acestui an și la inaugurarea Monumentului Holocaustului de la Washington, președintele României a trecut cu succes acest examen.

Ceea ce însă lipsește, la ora actuală, guvernării Iliescu pentru că legitimitatea să nu mai poată fi contestată, este acceptarea României în Consiliul European, o acceptare dorită de întreaga populație a țării. Aceasta cu atât mai mult că se știe

poziția reprezentanților Convenției Democrație la Strasbourg: "La această sesiune delegația noastră a acționat unitar, reprezentând cu brio interesele României. Domnii Adrian Severin, Valentin Gabrielescu și Frunda Gyorgy au avut intervenții extraordinare, decisive". Iar la rândul său, șeful delegației române, domnul Florin Rădulescu Botică, senator F.D.S.N., vine să ne confirme căt de justificată este temerea de o viitoare colaborare între Putere și Opoziție, recunoscând deschis "meritele ce revin opozitiei în repartarea succesorului".

La Strasbourg, la sesiunea de la sfârșitul lunii iunie, nu au avut loc decât discuții preliminare asupra posibilității primirii României în Consiliul European. Actual formal al primirii urmând să îabă loc la sesiunea din luna septembrie, până când România va mai trebui să îndeplinească unele condiții, din rândul căror amenință libertatea homosexualității. Înainte de a ști care este poziția principalului partid de opozitie în această problemă, partid care poartă în denumirea sa și atributul de creștin, ne vedem nevoiți să consemnăm atitudinea domnului Adrian Motiș, senator P.U.N.R., și membrul delegației, care a reprezentat România la Strasbourg, atitudine cu care suntem întru-tot de acord. "Cea mai gravă condiție impusă de Consiliul European împotriva românilor este împotriva moralei creștine, care este profund înrădăcinată în conștiința poporului român. Se amintește și în scrierile sfinte, ca un păcat special - sodomită. Nu mi se pare morală ocoirea acestor abateri de la firesc. Sigur, acum vor veni politicienii erudiți să întrebă: Ce e firesc?".

Și în încheiere o precizare: *Domnul Ion Iliescu nu este o persoană. Domnia sa este în același timp o concepție despre lume și despre viață și o instituție. Este COMUNISMUL care și-a luat un alt nume la adăpostul căruia promovează aceleasi nuanțe și ca și în trecut. Orice colaborare cu el înseamnă un atentat la finita Neamului Românesc.*

Aducem la cunoștința abonaților și a tuturor cititorilor noștri că următorul număr al "Punctelor cardinale" va apărea spre jumătatea lunii septembrie. Ca și în cazul corespunzător din anul precedent, el va avea un număr sporit de pagini, prețul rămânând neschimbă. Tuturor celor care ne citesc le dorim o vară plăcută.

REDACȚIA

Profiluri lirice

Si azi ca ieri...

Si azi ca ieri dăm chiot de alarmă,
Dar nu ne-aud îndepărtașii semeni.
Cezarii au uitat de plug și armă,
Cato e mort, iar Scevola de-asemeni.

Ei nu ne-aud, dar zariștele ard!
Un nou Attila spulberă pământul,
Cu gândul leu, cu duhul leopard,
Mai mânoas în grai ca iarna vântul.

Si azi ca ieri nu ne aud, dar vai!
Se prăbușesc cu vuiet catedrale.
Sâlbaticele hoarde din Altai
Cutremură cetăți voevodale.

Parisul 'naltă nou-i Capitoliu,
Iar Roma glorioasa-i togă și poartă,
Ci noi, mereu cu sufletele-n doliu,
Si azi ca ieri cerșim din poartă'n poartă.

Si azi ca ieri sub cer venetian
Se plimbă elegantele gondole,
Pe când de-același scut daco-roman
Se frâng și cad săgetile mongole.

Vă apără un neam necunoscut
Sorbona, Salamanca, Oxford, Jena!
Si azi ca ieri noi stăm la Nistru scut
Să nu ajungă Asia pe Sena.

Nici țara lui Columb, nouă Eladă,
Cu cavalcada genilor ei,
Nu-și trage încă glorioasa-i spadă,
Iar peste noi trece însăși anii grei.

Nu fremătați pe nările subțiri,
Nu ridicăți sprânceana a uimire:
S'au înecat potop de năvăliri
În sângele acestei țări martire!

Ca luptătorul, care n'are timp
Să-și lege rana'n tojul bătăliei,
Noi mai purtăm pe frunte căte-un ghimp
Sau râni pe trup din vremile urgiei,

Dar n'am împrumutat vreun cult nedemn
Si zei strâini nu-și fac aicea vatră;
Bisericile noastre sunt din lemn
În schimb credința noastră e din piatră!

Cu beznele'ncleștat ca un amurg
Se luptă neamul, fulgerând spre moarte,
Pe când - căzuți sub cupe care curg -
Cezari nebuni benzhetuiesc departe.

Trezîti-vă, căt capetele voastre
Nu'podobesc al Asiei obâne!
Trezîti-vă! Cu lacrimile noastre
Vă luminăm prapastia'n adânc.

Si azi ca ieri Caligula petrece,
Dar răsturnăți-l și veniți sub scut,
Caci dacă peste țara mea vor trece,
Vezi zace poate mii de ani sub crut.

Ajun de epocală bătălie...
Attila se înalță din infern.
În fruntea lumii astăptăm să vie
O spadă grea, um Actius modern!

SERGIU AUREL MANDINESCU

Poetul Sergiu Mandinescu s-a născut la 3 iunie 1926 în comuna Basarabi din județul Bacău. Studii: Liceul militar D.A. Sturza din Craiova. După terminarea liceului se înscrise la Facultatea de medicină din București, dar din lipsa de mijloace materiale este nevoit să abandoneze studiile. Reîntors la Craiova, se înregimenteaază în Mișcarea Națională de Rezistență din Oltenia condusă de generalul Ion Carăon. În anul 1948 este arestat de Securitate și găsit vinovat conform scenariului cunoscut în perioada de consolidare a regimului comunist, este condamnat la 12 ani temniță grea pentru "crimă de unelțire împotriva ordinii sociale".

De-a lungul celor 12 ani de detenție a cunoscut toate ororile temnițelor comuniste: Craiova, Jilava, Suceava, Tg.Ocna, Caransebeș. Aiud și în special "reducarea" de la Pitești și Gherla. Considerat tot timpul detinute drept "element înrăutăcare și-a manifestat ura împotriva regimului nostru popular-democrat, instigând pe ceilalți definiți la neexecuțarea ordinelor", a fost pedepsit în numărătoare rânduri cu izolare severă. Grav bolnav de tuberculoză, este eliberat la expirarea pedepsei, în octombrie 1960. Nu este angajat meșter, deoarece purta "peșteala infamantă" de fost definit politic. Măcinat de boală și de lipsuri, moare în anul 1964. Poezia sa însă trăiește. Mărturie vie a suferințelor și săngelui vârsat cu generozitate de tineretul român în lupta împotriva comunismului.

Amin

De-aș avea o aripă de înger
și cerneală de beze,
poate atunci mi-ar fi mai lesne
să mă adun din toate risipirile,
să-mi aştern amintirile
și să spun tuturor de ce sănger.

Era o noapte jeftuită de stele,
La fereastră nădejdi, zăbrele,
La usa salvării, lăcate
iar frunțile noastre palide, înnoptaseră toate.

Când în mijlocul nostru a izbucnit ca o flacără neagră, ura,
focul ei a topit într-o clipă gând, suflet, aripă,
toate din tot și n-a mai rămas decât zgura.

Baroase cumplite spârzeseră făcerea în
cioiburi de răgnate mari căd durere.

Tăndări din susțele noastre au ajuns până la cer.
Martirii ardeau pe ruguri de ger...
Ah! cum își mai holba ochii istoria!
Nu-i venea să creadă că'n geamătul nostru

scrângere Cloșca și Horia,
că'n sufletul nostru de nădejde orfan,
atârnau nojîtele dela opincile lui Badea Crișan.

Ah! Amintirea asta ca pe roată mă frângă:
pe jos erau risipiti creierii de sănge -
plată atâtă și'atâtă păcate... atâtă de
cumplite au fost suferințele

atâtă de satanică a fost urgia,
că mutii din noi în noaptea aceea și-au pierdut minile,
iar alții și-au pierdut vesnicia.

Din cel ce au trecut pe acolo, numai morții trăiesc,
asemenea lui, asijdereea tie,
iață de pildă eu, umblu, vorbesc,
dar viața mea nu-i, nu-i, prietenă, decât o moarte vie.

Ah, Doamne! Iată-mă aici la ceasul comorilor,
îmbrățișându-mă durerea sub lespezi de patimi și chin.
Aștept Învierea, aștept Arhanghelul zorilor,
În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, AMIN!

Suflet valah

Ah, sufletul ăsta valah!
Cum arde
cu vălvătăi de standarde,

cu pajuri și chipuri
peste care s'au depus pulperi, lespezi, nisipuri,
cum plâng
acuarela de sânghe

sfințit

de aurora nu știu cărui asfințit.

Ah, sufletul ăsta valah!

Unde
e spada-valahă vestită oriunde?

Unde e stivala,

pravila?

Tiganul și găde,

hahașverul râde,

musicalul,

iși adapă din Dunăre, căul.

Ah, sufletul ăsta valah!

La Prut,

mongolii-s ca în veacul dela neeput;

ghiare

maghiare,

în inima țării se nfig mai adânc,

tot mai adânc.

Cățelul pământului latră,

munții par Feții-Frumoși, prefațuți în stane de piatră.

Ah, sufletul ăsta valah!

Dacă Buerebista ar descinde'n istorie,

călare pe glorie,

ce-ar zice văzându-i pe daci și geti,

beti,

împleticindu-se'n ulpi?

Ce-ar zice văzând cum dospește'n sului

ginarsul trădării

și desfrâñarii?

Ah, sufletul ăsta valah!

Râurile acestea albastre,

sunt lacrimile noastre,

care se versă amare,

în Marea cea mare,

dar sufletul nostru mai strănic învie,

se tărâște din lut spre tările

și de-acolo de sus, cu evlavie lină,

doineste lumină, doineste lumină...

Ah, sufletul ăsta valah!

Suflet de călău

Nimic sonor -
neam integră;
în cap, păun multicolor,
în suflet ură, taur negru!

Pantere mari de înnoptare
și tigri galbeni în amurg.

Pitonii cu trupuri care curg

pândesc în mijloc de cărare.

Pe sub umbră de tăceri

și în bezeane interioare,

în vasta junglă, numai fiare,

iar omul, omul, nicăieri!

DE LA INTERNATIONALISMUL COMUNIST

Prin referendumul de la 18 mai 1993, care a constituit repetarea celui din iunie anul trecut - fenomen care dezvăluie în sine disprețul politicienilor față de poporul pe care ar trebui să-l reprezinte, și este o încălcare fătășă a spiritului și chiar a liceii Constituției daneze ("Grundloven", cum se cheamă aici, adică legea care stă la "temelia" tuturor celorlalte legi, și le apără sensul de lege) - prin acest referendum deci, Danemarca a fost forțată să accepte puterea suprastatală, de la sine instituită, de la Bruxelles, dându-i, prin votul său, o iluzorie legitimată. Căci o revoluție este în curs, revoluție "d'en haut", nesângerăosă, discretă aproape, prin care popoarele Occidentului devin în mod egal supuse unei puteri centrale, care cumulează atribuțiile de planificare, reglementare și supraveghere (în Tratatul de la Maastricht apar chiar expresia "supraveghere multilaterală (!)") a existenței a milioane de oameni din țări diferite, cu structurile lor naționale, limbile, universurile și orizontul lor de trăire.

Pentru Danemarca, cea până acum în mare parte ferită de răutățile istoriei, pământ care, cum spunea distinsul scriitor Martin A. Hansen (1909 - 1955), a devenit *prin creștinare* "regat european", adică o țară "liberă și neatârnată". Tratatul de la Maastricht înseamnă sfârșitul suveranității naționale și al Constituției, în care se afirmă că legea este dată prin împreuna lucrare între Rege și parlament, adică între rege și popor. Aceasta împreună-lucrare nu este un fenomen modern - limba daneză nuantează: una este "democrația", termen de împrumut, care trimite mai degrabă la rădăcinile totalitariei ale revoluției franceze, și alta este "folke - styre", conduceare de sine a poporului, cuvânt danez care redă demnitatea neamului și trimite la o lungă istorie. Constituția modernă a Danemarcei, care deține, din păcate, nu mai coincide cu realitatea zilei, are valoare tocmai prin prelungirea ei înapoi, în istoria seculară, până la Legea Iutlandei (1241), scrisă în limba neamului de Episcopul Gunnar de la Viborg, și care la rândul ei cuprindea o înțelepciune, datini și un spirit al legii deja cristalizat de prin secolul VIII. Așa cum "Legea Iutlandei": "Med Lov skal Land bygges", adică "Prin Lege trebuie să se zidească țara". Si mai departe: "Legea să fie cinstită dreptă, suportabilă, după datina țării (...), necesară și clară (...). Să nu fie scrisă sau dată în avantajul unuia, ci pentru binele tuturor care locuiesc în țară". Si toate importante: "Legea, pe care Regele o dă, și pe care țara o vosează, această lege nu are Regele voie să o șteargă sau să o schimbe fără voia țării. De o face, o face împotriva lui Dumnezeu".

Minunată această lege a Iutlandei, care redă sentimentul poporului nordic pentru legea care crește cu viața și apără viața tuturor, ancorată în tradiție și lăudă fizică prin comunicarea dintre popor și Rege. "Prin lege trebuie să se zidescă țara", spunea Legea Iutlandei. Prin legea țării. *Cel ce strică legea, strică țara și îl mână pe Dumnezeu!*

Si iată o venit acum timpul de stricare a legii. În fața sentimentului pentru viața vie, pentru oameni și generații, pentru orizontul spiritual al poporului și al popoarelor, se ridică Tratatul de la Maastricht, construcție abstractă, în care se afirmă de la bun început hotărârea de a crea "o Uniune", de a marca "o nouă fază în procesul de integrare inaugurat prin constituirea Comunității Europene", de "a slăbi cu împărtășirea continentului". Pagina de introducere este izbitoare prin hybrisul acestui proiect, care negă înșiși realitatea Europei-miracolul Europei este acela că diversitatea -, și il substituie planul unei Europe care nu este dar va fi. Izbitoare și prin aceea că este semnată (formal) de capetele încoronate ale Occidentului (de la Regina Danemarcei la Regina Angliei) care prin acest act decid de fapt dizolvarea definitivă a monarhiilor și abdică de la singura lor datorie reală: aceea de a apăra ființa propriei lor popoare.

Deja, în acest tratat, întreaga existență a omului intră în competența organului internațional, devinând obiect al proiectului suprastatal: nu numai economia, cu model unic în toate țările Occidentului, și cu formarea în perspectivă "ireversibilă" a unei Bănci Centrale și a unei monede unice, ci și "condițiile de lucru", "sănătate", "egalitatea între femei și bărbați", "educația și cultura". Omul este astfel prin înțelegătorii, a uni proiect, devinând obiectul jocului puterii care, într-o nouă manie a geometriilor moarte și a efectivității ("efectivitatea" ca valoare supremă este unul din leit-motivele Tratatului), se crede împoternicită de a face oamenii "fericiți" cu forță.

În acest proiect de natură totalitară - căci acesta este în ultimă instanță totalitarismul: o forță viață în tipare abstracte, într-o ficțiune, într-un sistem - parlamentele naționale devin, așa cum precizează unul din protocoalele anexe ale tratatului,

retele de comunicare a ordinelor și a regulamentelor care emană de la puterea centrală, iar sistemul pluralismului din interiorul statelor este eliminat ca atare. "Partidelor politice", notează articolul 138 A, "sunt importante ca un factor de integrare". "Factor de integrare": aceasta înseamnă totalizarea partidelor în direcția unei forțe politice *unice*, careia i se încredințează rolul de a aplica proiectul, fără realitatea să devină aidomă cu planul.

O singură opreștie reală există aici, ceea ce deja a fost constatat de puterea centrală: conștiința și voința popoarelor. Raportul intitulat "Réflexion sur la politique d'information et de communication de la Communauté Européenne", semnat în martie 1993 de o grupă de "experti" sub președinția lui Willy de Clercq, fost "Comisar" al "Comunității Europene" și actual membru al Parlamentului European, recunoaște că "ideea (Comunității) s-a batut mai degrabă pe voința bărbatilor de stat decât pe cea a poporului", de căi care aduce "construcția Europeană într-o stare de criză". Fiți atenți la limbaj: se vorbește aici, într-o tipică limbă de lemn, despre "construcția Europeană", ca și cum Europa nu ar exista deja, ci ar trebui de abia acum să fie creată după proiectul pe care anumiți experți în ale abstractiunii l-au imaginat. Se vorbește aici despuș de un decalaj între poporul cel prost și luminația elită. Și de aceea se propune, pentru a remedii acest neanjuns, pentru ca Europa să fie "una" și să vorbească cu "o singură voce" (idee tipică totalitară), formarea unui aparat și unei rețele de propagandă, care să schimbe conștiințele, să "modifice atitudinile" și "comportamentele". În acest raport, copie fidelă a manualelor de Agitprop cunoscute la noi, se indică de exemplu prelucrarea mai întâi a jurnalisticilor, redactorilor, responsabililor cu mass-media, deci creația unei prese și a unor mass-media ca organe ale ideologiei de stat (suprastat), și se pune în mod special accentul pe prelucrarea femeilor și a tinerilor, ca fund grupele de minimă rezistență. Raportul propune în plus ca manualele școlare să fie revizuite, pentru a escăda în evidență și-a numita "dimensiune europeană". Puterea vrea deci încă o dată să scrie istoria, după modelul dezechilibră din țările comuniste, și exprimat în anti-utopia lui Orwell: cel ce stăpânește trecutul, stăpânește viitorul. Rescriind istoria, puterea nu numai își legitimează existența, ci caută să eliminate posibilitatea unei rezistențe spirituale, a cărei forță o constituie memoria.

Raportul lui Willy De Clercq vine în prelungirea altor documente deja cunoscute. În mai 1988 de exemplu, se dădea Rezoluția Consiliului European și a Ministrilor Învățământului cu privire la îndoctrinarea profesorilor și a elevilor, și la introducerea unei "dimensiuni" ideologice în manualele și programele școlare, la disciplinele "literatură, limbă, istorie, geografie, sociologie, economie, artă". Dimensiunea ideologică poartă numele de "dimensiune europeană", și înseamnă a da diferitelor discipline umaniste un caracter *internationalist*.

"Dimensiunea europeană" este o încercare a puterii de a se prezenta pe sine ca întruchipare a necesității istorice, ca și cum toată istoria de până acum a Europei nu ar fi decât un preludiu, mergând inevitabil către această împlinire de sine, care este însăși Uniunea - o nouă variantă a hegelianismului și a marxismului.

Voința de manipulare a conștiințelor apare cu toată claritatea. O nouă conștiință trebuie creată, o nouă identitate; căci, spune Raportul, "conștiința europeană nu este încă ancorată în spiritul oamenilor".

Scopul nu este aici doar o putere limitată, o putere brută stăpâniind din afară. Scopul este mult mai profund, de transformare a popoarelor și a omului, de distrugere a realității Europei - această Europeană a națiunilor, a culturilor cristalizate, a universurilor spirituale - și înlocuirea ei cu o schemă mentală, cu o fantasmă a "filozofilor", ideologilor, burocratilor și tehnocratilor. Comunitatea vest-europeană este o *Idemocratie*: "Ideile conduc lumea", afirmă Raportul lui Willy De Clercq.

Tratatul de la Maastricht, raportul lui Willy De Clercq, Rezoluția din 1988, nimic din acestea nu este nou. Sunt doar momente pe carele deschisă prin Tratatul de la Roma (1957), în cărui introducere se precizează că scopul Comunității Europene este nu o modestă cooperare, ci "o uniune între popoarele Europei, care să încrețeze se face tot mai strâns". O jumătate de veac mai înțiu, aceste cuvinte se dovedesc și a fost hotărâtă.

Ca în orice fenomen ideologic, apare și aici un limbaj special, în care cuvinte, de mult cunoscute, capătă un înțeles particular, ca chiar contrar celui pe care îl au în limbajul obișnuit. Cuvântul principal care este deviat semantice este "Europa". Se pune întrebarea lipsită de sens: a fi "pentru" sau "împotriva" Europei, ceea ce arată că în mintea celui care pune întrebarea, "Europa" a început de a mai fi o realitate, devenind un program politic. "Europa" nu este ci va fi.

Dar nimici dință noi nu poate fi "pentru" Europa, căci Europa este ceea ce suntem, ceea ce suntem înținute de a fi aleși. Noi suntem Europa, prin a ne naște într-unul sau altul din

popoarele ei, prin a-i vorbi limba, prin a-i desluși și recunoaște valorile, cultura, spiritul. Proiectul "Europa" este sfârșitul Europei. În locul aceea ce a fost și a ceea ce este, se planuiește "Noua Europă" cu omul ei nou - "Noul European". Un om fără neam, fără istorie, fără o cultură vie, omul abstract.

In proiectul Noii Europe se regăsește același spirit utopic care se ridică împotriva Creătorului, popoarelor și omului real, cu hybrisul și iluzia unei lumi noi și a unui om nou. Se regăsește în el varianta ale mai multor ideologii totalitare, dintre care cea mai importantă este socialismul internaționalist, marxism-leninismul, cu disprețul și ura lui împotriva popoarelor, considerate drept simple greseli față de planul perfect pe care utopia îl imaginează. Cuvințele lui Lenin nu par a-si pierdut cu nimic actualitatea: "Tinta socialismului - scria Lenin - este de a elimina împărtășirea omenirii în mici state și de a micșora izolare națiunilor, și aceasta nu numai pentru a le mai strâns unele cu altele, ci și pentru a le amesteca".

Utopia comunitară este de altfel prezentată, în limbajul propagandei, în spațiul standard al utopilor, ca reînărcere la Paradisul originar. Întreaga propagandă unionistă în Danemarca a fost astfel concentrată pe slogană utopice: pacea veșnică, bunăstarea, dispariția somajului, puritatea ecologică (regăsirea naturii nepătinate). Și nu am putut să nu nu mă întreb: este posibil să vinzi "pace" oamenilor care trăiesc deja în pace, să vinzi "bunăstare" celor ce deja sunt ghifitui? Este posibil să vinzi cuvântul "pace" ca sinonim cu "Uniune", într-un timp în care iluzia internaționalismului pașnic s-a slabit prin dezmembrarea Uniunii Sovietice, a jugoslaviei,

CORESPONDENȚĂ DIN DANEMARCA

și chiar a Cehoslovaciei? Este posibil să vinzi "bunăstarea" ca sinonim cu economia de plan, într-un timp când economia de plan și-a arătat, odată cu căderea comunismului, toate virtuile? Este posibil să vinzi "dispariția somajului", când toate statisticile Comunității Europene arată creșterea lui inevitabilă, datorită, între altele, insuși modelului utopic internaționalist?

Și totuși sloganele nu au rămas cu totul fără efect. Viziunea unui paradis politic a fost uneori mai puternică decât simțul realității și instinctul de apărare a libertății.

Internationalismul comunitar liber cominși?

Diferența reală între comunism și comunitarism nu constă atât în blândețea proiectului comunitar, proiectul are aceeași calitate de reglementare a întregii existențe, de uniformizare, și de creare a unui om nou, ci în rafinamentul puterii, în caracterul ei mai subtil, anonim, și în capacitatea mai mică de rezistență a oamenilor. Acum, în Occident, nu mai este nicăi macar nevoie să surgă o picătură de sânge. Conflictul are loc pe un plan mai radical spiritual, nevăzut, mai greu de sesizat. Îndocrinarea ideologică din Occident de-a lungul altăor decenii dă roade. Căci realitatea este, că îndoctrinarea a fost în Occident mai puternică chiar decât în țările care au trăit comunismul. La noi suferința a ucis, a puștiu. Răul a fost masiv și invizibil, și prin aceasta s-a demascat spiritul dinapoi fenomenelor. Occidentul nu a cunoscut însă decât ideologia în sine, cu pretenția ei de deținător total, fără a trăi "istorie a istoriei". Să nu uităm anii sovietismului militant, ai cultului lui Stalin, să nu uităm de Istrati, de procesul Kravcenco, de Sartre... mișcările pentru pace din diferitele perioade, până la metamorfoza lor recentă în mișcarea anti-rasistă (de exemplu, "SOS Racisme") care este în fond un racism inversat: rasismul anti-european, purtat, sinucigaș, de occidentalii engajați. Apoi revizuirea manualelor școlare, marxizarea sau formalizarea disciplinelor (eliminarea înțeleșelui, a sensului), scoaterea din programele școlilor și ale universităților a valorilor culturilor naționale și europene... Toate acestea au fost forme și mijloace de intoxicație ideologică a Occidentului, prin care structurile utopice-totalitare s-au instituit ca structuri mentale și mecanisme de rezistență spirituală și morală și au slabit. Cele două totalitarisme - comunismul și comunitarismul - sunt astfel strâns legate între ele. Comunismul a pregătit comunitarismul, și nu a murit degeaba, ci lăsând mai departe Occidentului din care a și pornit, moștenirea sa.

(continuare în pag. a 5-a)

LA INTERNATIONALISMUL COMUNITAR

(curmare din pag. a 4-a)

Alupa aici nu este decât a continua, în alt spațiu, în alt timp, rezistența care s-a constituit în noi în anii dureriș trăiți în cealaltă parte a Europei. Nu sunt două conflicte diferite, nici două conflicte separate. Lupta este aceeași, poartă același sens, și pornește din aceleși resurse spirituale.

Așa se face că am trăit luniile premergătoare referendumului din Danemarca nu numai ca martor ocular al luptei duse la această margine de imperiu, ci direct implicată, ca scriitoare și portătoare de cuvânt a "Scrisorii Libertății". "Scrisoarea Libertății" ("Frihedsbrev '92") nu este o mișcare propriu-zisă, nici o organizație în sensul obișnuit al cuvântului, cu atât mai puțin o formăjumie politică, ci un grup de reflecție apărut înaintea referendumului de anul trecut, constituit din vreo 20 de oameni: teologi lutherani, printre care Pastorul Soren Krarup, cea mai puternică personalitate contemporană din spiritualitatea daneză; un tânăr filozof de muanț liberală (Henrik Gade Jansen); un istoric; un specialist în economie; un sovietolog... doi fermieri... doi scriitori... Un grup care, după nobila tradiție a Samizdatului, s-a pus să-și tipărească propriile volume de eseuri: "Pentru Coroană și pentru Țară", anul trecut; "Răpirea Europei", anul acesta. Nefiind o organizație politică, ci un fenomen mai degrabă anti-politic, neavând vreo strategie, ci doar sentimentul că adevărul trebuie să răstăvărit, "Scrisoarea Libertății" are regulile ei nescrise. Oricine dintre noi care reușește să spargă zidul

**Monica
Papazu**

cenzurii (care intr-adevăr a existat), să se facă auzit, este un "purtător de cuvânt". "Purtătorul de cuvânt nu este deci - și notează acestea pentru că fenomenele anti-totalitară, așa cum apar ele spontan, trebuie să fie registrate pentru o istorie a anti-totalitarismului care intr-o zi va fi scrisă - purtătorul unui mesaj unic, precis formulat, mesajul este acela însăși rezistență, ci doar el însuși, cu căt mai adânc el însuși, cu atât mai în stare de a exprima adevărul. Grupul constituie astfel o cutie de rezonanță, un fundal, certitudinea unui sprijin moral și a încrederii pe care toți o acordă fiecărui dintre ei în parte, încredere că oricine va vorbi, o va face cu curaj și demnitate, așa cum îl dictează conștiința. Dacă există aici un "program", acesta coincide cu propria denumire a grupului: el este libertatea ca libertate responsabilită.

Pentru mine au fost luni fără răgaz, cu drumuri și zboruri de la un capăt la altul al țării, de la o conferință la alta, de la o masă rotundă la alta. Două direcții de reflecție și de acțiune mă s-au părut mai importante, și le notez ca elemente ale rezistenței anti-totalitare: a demasca limbajul politicienilor, în care vorbele căpătau un sens contrar celui obișnuit (s-a spus de exemplu că prin aderarea la Uniune, Danemarca nu pierde decât o suveranitate "formală", ea căștigând însă în suveranitatea "reală" - slogan folosit amintind încă o dată de Orwell: "Cu căt Danemarca este mai puțin suverană, cu atât este mai suverană!") și de a demasca minciuna, care a avut drept una din părghii principale "Înțelegerea de la Edinburgh", anexă Tratatului de la Maastricht, dată după referendumul de anul trecut. Patru paragrafe din Tratat au fost, în această "înțelegere", scoase în evidență, ușor reformulate, fără însă îl se schimba sensul). "Înțelegerea de la Edinburgh" a fost folosită ca o perdea de fum, care să facă pe oameni să uite de cuvântul singur revelator și singur important, "Uniunea", să uite că Uniunea este subiectul referendumului, și ca să se poată justifica repetarea lui. Dar dincolo de precizarea literelor și a spiritului documentelor, rolul meu ca vorbitor a fost acela de unu înțoarceri la rădăcinile spirituale ale poporului danez, al unei conștientizări istorice și a culturii sale naționale și europene, căci numai prin păstrarea memoriei este posibilă împotrívarea la utopie. Rezistența este rezistența memoriei.

Și astfel, în aceste călătorii, am aflat încă o dată Danemarca cealaltă, ascunsă, adevarată, cea care își vorbește limba, și cuvintele au greutate, cea care, în catacombele sufletului, își păstră credința și valorile, și, prin aceasta, ființă. Și sună înțămulți... Multimea tăcută, "detasă flertă", cum scrie și Soren Krarup, care supraveiște în subterane, și se rostește doar rar, în momente de cumpănă, cum a fost referendumul de anul trecut. Căci acel NU rămâne, orice s-ar întâmpla, valoarea lui de simbol nu mai poate fi nici schimbată nici steașă.

Când numesc cele trăite o rezistență anti-totalitară, nu mă gândesc numai la dimensiunea totalitară evidentă a Tratatului însuși, ci și la ciudata atmosferă care a caracterizat Danemarca în aceste luni. Ca o vrajă. Ca și cum linile de realitatej până atunci cunoscute s-ar fi mișcat puțin, și în această mișcare s-au deformat până la forma unu cu totul alt desen. Relația democratică între popor și reprezentanții săi în Parlament a fost aproape total întreruptă. Șase partide din cele șapte (deci majoritatea covârșitoare a Parlamentului) au devenit, ca și cum Tratatul de la Maastricht ar fi fost deja pus în aplicare, "un factor de integrare", formând un bloc masiv de adeziune la Uniune, în fața unui popor care prin referendumul de anul trecut a refuzat doar Uniunea. Aceasta a însemnat și o propagandă de stat masivă, dusă cu toate mijloacele. Partidele au investit și ele sume uriașe în materialul de propagandă, mergând până la forma pervesce; împărțirea gratis de către partidul liberal ("Venstre"), secția de tineret, de prezervative cu sloganuri unioniste, placerea senzuală fiind deci pavloiană asimilată cu adeziunea la Uniune.

Televiziunea cu cele două programe, care de-a lungul anilor au constituit o adevarată sursă de propagandă comunistică, a limitat la maximum accesul opozanților, și majoritatea ziarelor s-au transformat în organe ale forței politice unioniste. Cenzura a funcționat direct, impiedicându-se în mare măsură răspândirea punctului de vedere anti-unionist.

Propaganda unionistă s-a structurat pe două teme principale: adenirea și terorizarea. Momeala utopică: mai multă bunăstare, mai multă pace, o natură mai curată. Iluzii care trebuiau să duca către o acceptare a Uniunii și o legitimare a existenței ei. Se instituia aci o relație de vânzare - cumpărare. Abandonarea, vânzarea unor principii și valori, care nu pot fi de vânzare - și cumpărarea în schimb a unor cuvinte purtătoare de iluzii (de ex., libertatea națională contra "dispariției" somajului). Paralel: terorizarea populației cu scenarii ale unor catastrofe închipuite: refuzul Uniunii înseamnă război (?), colaps economic (?), distrugerea Europei (!) - himeră care era contrazisă de însuși faptul că Danemarca a refuzat să fie Uniunea, să răsucă să fi produs vreo catastrofă. Dar la amenințările propagandei pur politice, săi adăugă, cu un efect desigur mai puternic, amenințările unor patroni și direcțori de firme (de ex., firma de jucării Lego), care și-au sănătajat salariații, afirmând că vor închide întreprinderile în cazul în care aceștia vor vota contra Uniunii. Puterea economică a făcut deci corp comun cu puterea politică, formând o variantă a acelui monolitism cunoscut de țările comuniste: Cine nu găndește camine, cine nu votează ca mine, nu are dreptul la pâine!

Au fost și amenințări cărora li s-a dat curs: aici, în Danemarca, țara a unei lungi și nobile tradiții democratice, în care nimeni nu și-ar fi închipuit că cineva poate fi pedepsit pentru opinile sale, au fost persoane care și-au pierdut păineau: ziaristul și specialistul în economie Frank Dahlgaard, dat afară de la ziarul "Berlingske Tidende" din Copenhaga, și sora lui, Sonia Dahlgaard, redactor în secretariatul partidului liberal. Sonia Dahlgaard s-a facut vinovată, între altele, de a fi retipărit, pe banii săi, Constituția Regatului Danemarcei. Constituția națională: opera de Samizdat! (Cei doi frați fac parte din "Scrisoarea Libertății").

Nume și fapte pentru o cronică a zilelor, cronică destinutului Europei, pe care îl purtăm toți în noi...

Și pe lângă acestea, s-a constatat chiar formarea unor grupe de presiune și soc, tineri din aşa-numita "Mișcare pentru Europa" (un Nou Komsomol), care au apărut ca să tulbure întâlnirile și conferințele anti-unioniste: de exemplu, conferința din 4 mai de la Copenhaga, a cunoscutului istoric britanic Paul Johnson care, la invitația "Scrisorii Libertății", a venit, pe banii săi, să vorbească despre "coșmarul European"; o acumulare gigantică de putere, "un monstru... cu mușchi

uriași și cu un creier minuscul", care constituie un pericol nu numai pentru Europa, ci pentru întreaga lume.

Am înregistrat aici câteva din aceste momente, frânturi dintr-o realitate trăită, care nă-a marcat și care la rândul ei a primit amprenta, căt de modestă, a prezenței noastre în lume...

Am simțit planând asupra a ceea ce facem și incercăm să facem forță istoriei: nu a istoriei organice, care crește cu generațiile, cu viața popoarelor, într-un fel ascuns și prinț în taceri existențiale, ci istoria silvită, al cărei curs utopic pare să-l fi hotărât cu mult înainte. - Căci aceste tratate (Tratatul de la Roma, de la Maastricht) sunt pe timp "nelimitat", termen ciudat care a mirat de altfel pe unii juristi, și care nu poate fi înțeles decât din perspectiva însăși a utopiei. Pe timp "nelimitat": da, pentru că aici este încă o dată vorba de înghețarea istoriei și de intrarea într-o falșă veșnicie.

Dartocmaiaceasta este misterul adevărării rezistenței: a vorbi, a scrie, a aciona, ca și cum ceva s-ar putea schimba; a o face deși poate nimic nu se poate schimba.

Așa a fost să fie, secolul XX rămânând până la capăt secolul totalitarismelor, totalitarisme contemporane unele cu altele, concordanță-se unele cu altele, hrănindu-se unele din altele, continuându-se unele pe altele. Nazismul inspirat, în parte de Uniunea Sovietică și concordanță, nu a ajuns niciodată la perfecționarea totalitară a comunismului, și a căzut, după mari orori, în timp relativ scurt. Comunismul i-a fost premergător și i-a supraviețuit, continuând încă multe decenii nestingerherit, întărindu-se chiar în iluzile Occidentului, dar surpăndu-se din interior. Și contemporan cu el, și supraviețuindu-i, internationalismul comunitar care s-a ridicat aproape pe nesimțite. Un totalitarism în felul său nou - avem poate nevoie de acum înainte de un concept nou pentru a reda ceea ce se întâmplă - mai subtil, mai anonim, în care adaptarea omului la utopie se face gradat, fără teroare, cu represiuni fie mai difuze, fie mai răzlețe, mai degrabă încercări de marginalizare, adaptare sub anestezia pe care o dau laolaltă bunăstarea și divertismentul, și diferitele forme și grade de culturalizare și de politizare a existenței.

Și totuși, sub această suprafață de aparentă și vrăjitoare liniște, bate mai departe, și oricare o ascultă atent o aude, iniția popoarelor...

Pujin a lipsit ca Danemarca să fi spus încă o dată NU. Și o merită pe măsură dezmittări și lucidități ei. Dacă alipirea la Uniune a săfăt, aceasta nu a fost voință adâncă a poporului (și nu este, de altfel, voință niciunui popor din Occident), ci rodul unei înșelătorii, al unei minciuni. O stim. Vor veni încercări și răsturnări...

În acele zile de încordare, de scris și vorbit, când mă întrebam ce sănse ar putea fi pentru că "buturuga mică să răstoarnă carul mare", am învățat să-mi zic cu umilință că Dumnezeu nu aștepta de la noi izbândă, ci doar ca noi să ne facem datoria până la capăt, punându-ne încrederea numai în EL. Căci izbândă nu este în mâna noastră, ci numai a Lui. Datoria noastră nu este de birui, pentru că lumea și Printul acestei Lumii au fost deja biruite, ci de-a ne impotrivi, după puterile noastre și mila Sa, îspite, de a o demasca, de a rosti adevărul, de a apăra demnitatea creațiunii, a popoarelor care sunt, cum spune Soljenițin, "fățete irepetabile ale gândirii lui Dumnezeu". Și în clipa în care mi-am spus acestea, am simțit cum grija zilei de miine este luată de la mine, grija pentru ce se va întâmpla mai departe, rămânând, simplă, doar ziua de azi, o zi pe măsură noastră. Cum va fi Voia Lui, așa va fi, și frânturile noastre le va întrebuița El, în Planul Său de Mântuire a lumii - acest alt plan, unde neputințele noastre se vor sfurge, și adevărurile pe care ne-a fost dat să le (intre)vedem și să le rostim, vor da roade și se vor limpeza. Cândva, în acel alt timp, care este deasupra a toate, și care din când în când, în momente de har pentru oameni și pentru popoare, pogoară asupra lor.

DE BONDY ctitor al dreptei europene

PORTRETE ÎN ETERNITATE

"Așadar Dumnezeu l-a creat pe om din iubirea de sine, conservându-l însă din iubire pentru el.

Omul este, ca și Dumnezeu, inteligență și voință, iubire și forță sau putere. În virtutea acestora și Omul îl cunoaște pe Dumnezeu în gândirea sa, iubindu-l și el și voind să-l conserve ca pe ceva astfel cunoscut. Prin urmare, îl poate avea în sine, pentru că și el și forță sau putere divină, iar dacă Dumnezeu există atât prin Sine însuși, cât și prin cunoașterea omului, s-ar putea spune pe drept că Dumnezeu nu poate rămâne în om decât pe măsura în care acesta face din Dumnezeu subiect al gândirii și al iubirii sale. Omul fiind o faptură complexă, inteligența sa mai este legată și de o altă parte, partea exterioră, numită corp și vădită prin actele sale. Voința omului stă în inteligență, iar forța sau puterea în corp. Astfel, omul nu poate avea cunoașterea de Dumnezeu decât în măsura în care forță și corpul lui se unesc cu inteligență, adică acțiunea cu gândul și puterea cu voința. Așa ajunge să se nască religia, care are o latură spirituală sau interioră (în adorare) și una corporală sau exterioră (în cult).

Tinând apoi seama că Omul nu-l poate avea în sine de Dumnezeu decât în măsura în care L-iubește, dragostea față de Dumnezeu dirijează în om acea funcție conservatoare, adică acea acțiune de adorare a lui în cultul exterior. Deci, iubirea de Dumnezeu, acționând prin forță în cultul exterior, este, în om, puterea producătoare și păstrătoare a cunoașterii de Dumnezeu.

Dragostea nu este deci nici voință, nici forță, nici spirit, nici corp, ci poate la un loc. Este însă interioră sau inteligență în principiu, deoarece spiritul își găndește în mod necesar obiectul iubirii, și exterioră sau corporală prin efectele ei, pentru că iubirea se vădese în mod necesar printr-o acțiunea omului, fiind deci legătura spiritului și a corpului, a voinței și a puterii, ca și mijlocul relațiilor lor. Voință, iubire, putere; spirit, înimă și corp sau simțuri exterioare, îndecă deci factorii care alcătuiesc omul. Si aceste trei facultăți sunt bine deosebite unele de altele, căci voința fără putere și dorință simplă; puterea fără voință, simplă nebunie, iar iubirea fără voință și putere nu înseamnă nimic.

Dumnezeu și Omul sunt deci, unul față de celălalt, în ceea ce s-ar putea numi raporturi. Raporturi de la voință la voință, de la iubire la iubire și de la putere la putere; raporturi derivate din natura ființei (voință, dragoste și forțe infinite sau creațoare) și raporturi derivate chiar din ființă (voință, dragoste și forțe finite sau create).

Aceste raporturi sunt apoi necesare, având caracter de legi și fiind așa cum sunt, pentru că nu pot fi altfel, căci atunci s-ar tulbură însăși firesa fapturilor.

«Legile suntraporturilor necesare care derivă din natura ființelor», zice acea faimoasă carte a lui Montesquieu, «Esprit des lois» (Spiritul legilor).

«Raporturile naturale (sinonime cu necesare) și legile trebuie să cadă întotdeauna de acord cu anumite puncte» adaugă și Rousseau în «Contractul social».

Montesquieu și J.J. Rousseau se pun de acord și lor mai altură și eu cănd

Dacă cultura și civilizația europeană se prezintă azi atât de complexe, aceasta se datorează în primul rând celor personalități pentru care nu scopurile, ci idealurile au contat; și dacă, politic, continentul nostru a oscilat când spre "dreapta", când spre "stânga", în ceea ce privește "dreapta", cu tot ceea ce noțiunea acestor politici implică, contribuția lui Louis Gabriel Ambroise de Bonald la cristalizarea ei este uriașă.

Nobil, originar din nordul Franței, intrat în tinerețe în corpul mușchetarilor, prigónit în Revoluția din 1793 și refugiat apoi la Heidelberg, se pregătește aici să-și ia revanșă. Si scrie împotriva lui Montesquieu și a lui Rousseau, doi dintre părinții Revoluției.

"Teoria puterii politice și religioase în societatea civilă, demonstrată de rațiune și de istorie" ("Théorie du pouvoir politique et religieux dans la société civile, démontrée par le raisonnement et par l'histoire") și, după Restaurație, "Euseul analitic despre legile naturale ale ordinii sociale" (Essai analytique sur les lois naturelles de l'ordre social) reprezintă încercarea sublimă de a restabili teoretic o ordine moral-religioasă și lumii și de a explica recenta ei buleverase. Altfel spus, o activitate de apologet al unui tip de domnie fără cusur, de stat perfect, în care, atâtă vreme că se respectă coordonatele divine ca determinante sine quibus non ale ordinii, execuție este imposibilă.

De altminteri, în suita acestorui, Bossuet, în faimosul său "Discurs asupra istoriei", când și explică prințului moștenitor sensul revoluțiilor, nu uită să-l asigure de același lucru, precum și de faptul că aceste pedepse ale lui Dumnezeu devin pentru orgoliile prinților, cad mai întâi peste capetele încoronate și abia apoi peste cele ale supușilor.

Or, făcând parte din aceeași categorie de gânditori creștini ai istoriei și constănd aceleași cauze, de Bonald propune și aceleași soluții. Si ca să exemplificăm afirmația, iată și principiile de la care poarte Vicontele de Bonald în expunerea uriașului său proiect statal:

este vorba de un adevăr; dar numai atât. Așadar există în relația Dumnezeu-Omul legi sau raporturi necesare, provenite din însăși natura lor, raporturi de voință comună, de iubire reciprocă, acționând prin forță sau putere, în scopul producării și conservării lor mutuale; producție sau creație a omului și a conservării sale prin voință, dragoste și putere divină; producere sau cunoaștere de Dumnezeu și păstrare a Lui în voință, dragostea și forța omului. Si rog cititorul să facă bine această distincție, pentru că mai târziu să nu se răstălmăcească lucrurile.

Astfel că se crează o comunitate între Dumnezeu și om, iar dacă n-ar fi această comunitate, bazată pe inteligență, omul nu-l ar putea găndi pe Dumnezeu. O comunitate firească de tip religios sau, cum își mai spune, o religie naturală.

Societatea însăși este reunirea fapturilor asemănătoare, prin legi și raporturi necesare, reunirea al cărei judecățe producere și conservarea lor în vederea dăinuirii acestei societăți. De unde și dictul că «*ani este bine ca omul să fie singur*» (Genеза, 2, 18); adică, societatea trebuie să fie un raport necesar derivat din natura omului, devenind lege a existenței lui, căci omul, faptură contingentă, ar putea și să nu existe.

Propoziția este însă foarte importantă, conducându-ne ulterior la demonstrarea unor adevăruri și mai importante.

Deci pentru că omul este voință, iubire și forță, asemenea lui Dumnezeu, tot ca și Dumnezeu, vrea și el să producă, să creeze, din dragostea de sine sau pentru a fi fericiți. Si dacă vrea, poate, căci și el este putere sau forță; deci omul face lucruri după chipul și asemănarea lui. Si le face din iubire, această iubire fiind în om principiul însuși de producere sau creație. Așadar, există între om și semenii său legi sau raporturi necesare, derivate din natura lor fizică, raporturi de voință comună, de iubire reciprocă, acționând prin forță trupăreasă spre producerea altor fapturi asemănătoare

subjugă semenul, provocând începutul dezordinii.

Iar mai departe, aceasta se întâmplă în felul următor (prilej de dispută între religie și filosofie): Omul, trebuind să-l iubească pe Dumnezeu ca pe creatorul său, trebuie să-și iubească și semenii, intrucât toti sunt fapturi ale lui Dumnezeu, prin originea lor bună (fiind făcute de El); între aceste fapturi, în baza egalității lor, trebuind apoi a se stabili raporturi necesare, adică legi, cel ce păcătuiește împotriva lui Dumnezeu, neînbindu-l (să-n consecință neînbindu-se semenii, ci numai pe sine), contravine acestor raporturi, căcând de fapt legile tocmai prin această nelegitimă iubire exclusivă de sine însuși.

Si dacă iubirea se deregleză (orientându-se numai spre sine), se deregleză sau se strică în om și voință, și inteligență, și puterea, și simțurile. Iar în omul în care acestea sunt stricăte, confuze vor fi și toate celelalte, amestecându-se cele bune cu cele rele, el nemaișând să deosebească binele de rău și justul de injuri. Păcătuind astfel, el calcă unul sau mai multe dintre raporturile necesare, pasibil fiind de o pedeapsă în urma careia se va simți nefericit. Si cum oamenii în majoritatea lor se simt nefericiti, ca urmare a pedepseiice lerevinde din călcarea legilor (raporturilor necesare), istoria lor în întregime devine nefericită și dereglată.

În acest sens, sunt de acord cu teologia, care face din voință dereglată, din dragostea dezordonată și din acțiunea depravată sursa tuturor dezordinilor și a relelor noastre.

Răzoilele dintre oameni rezultă astfel, în mod necesar, din deregările voinței lor, din iubirea exclusivă de sine, iar distrugerea lor, tot în mod absolut necesar, din inegalitatea puterilor lor, căci filosofia care vrea ca oamenii să se nască egali în drepturi nu-i poate opri să se nască inegali în putere! De unde apoi și observația că atunci când toate voințele personale, iubirea însăși restrânsă la sine și toate forțele particulare vor neapăra să domine, e nevoie ca o voință generală, o iubire mai presus de toate și o forță supremă să subordoneze totul. Cu alte cuvinte, pentru ca o societate să se poată forma și să poată dura, trebuie ca iubirea de sine să înceteze în favoarea celei orientate spre semeni. Aceasta va duce la acordul intereselor opuse, la societatea generală sau politică, constituită pe baze creative în care voință, dragostea și forța de a păstra sunt una cu voință, dragostea și forța de a produce. O societate creștină în fond, aidomă unei familiile generalizate și conduse de un singur om (monarh), o societate bazată pe religia creștină, o comunitate a unor ființe asemănătoare, făcute să se perpetueze în vederea întrajutorării. Iată sensul istoriei creștine".

(Oeuvres de M. de Bonald. Théorie du Pouvoir politique et religieux, Paris, 1854, Tome I, pp. 124-129)

Traducere și prezentare de MARCEL PETRIȘOR

SMERITA CONTRIBUȚIE LA INTERNATIONALA LUI HRISTOS (III)

CONSTANTIN IORGULESCU

Cine străbate lăparejos, ascultând ce și spun oamenii între ei, când se întâlnesc sau așteaptă pe la cozi, cel ce calcă drumurile sărăgrabă să poată primi bine în jur, cel ce nu cedează emoției, același nu se revoltă nici văzând abuzurile întâlnite la tot pasul, nici nu se îndepărtează scărbi de corupția pe care o constată preluindeni, acela, ajungând să cunoască bine realitatea, nici nu poate să nu se întrebe, la un moment dat, cum se face că o fară astă bogată ca a noastră a putut fi adusă într-o asfel de stare: de săracie, de murdărie, de decadere? Ce fel de oameni au fost cei care au condus-o, ce fel de inimi au putut avea ca să o-năpăstuiesc în halul astă? Situația și de-o gravitate ce nu mai trebuie scoasă în evidență. Se vede singură și de la distanță. Pare de-a dreptul paradoxal ca în vreme de pace și de "libertate", un popor având mari resurse materiale și umane să fie adus de foame până-n pragul degradării biologice. Să starea materială proastă e doar parte aflată la vedere. Putreținutea mare e pe dinăuntru. După ani de indoctrinare imbecilă, prin repetarea obligatorie, până la absurd, a îneptilor oficiale, după descurajarea oricărei atitudini demne și încurajarea, în schimb, a servisimului și delăsunii, după oată de lungă domnie a arbitrarului, constatarea degradării întregului esafodaj moral ce trebuie să susțină o societate, pare firească, dar astă nu măscărează, dimpotrivă, mărește îngrijorarea pentru ce ne poate aduce viitorul. Cei ce speră într-o redresare numai prin puteri proprii sunt nerălași. Fiecare fară își are probleme ei. Cine crede în ajutor dezinteresat, gândindu-se că există și filantropie la nivel de stat, se dovedește, politicos vorbind, un naiv.

Cei ce n-au trecut grăbit pe lângă situații și oameni, și u că râu e mare și adâno. Să nu e numai la noi, unde doar mai acu datoria lipșilor materiale flagrante. Golul spiritual ne înconjoară, se intinde căt vedem cu ochii și ne temem să ne gândim la adâncimea lui. Penuria de mijloace de existență e făcută în considerare datorită faptului că e presată dar nu e, nici pe departe, singura. Lipșa de suflet e infinit mai mare. Marele dezastru spiritual, trecut cu vedere, cultivat chiar e "mareu realizare" a secolului. Cu dezarmantă sinceritate, din prima frază a cărții sale "Cunoașterea înutilă", Jean-François Revel ne anunță: "Cea dintă din fortele care conduc lumea este minciuna". Am toate motivele să subscriv la părerea autorului, dar nu pot să atât de linistit ca el (eu am trecut prin ce-am trecut). Dacă minciuna într-adevăr conduce, dacă este instalată la cărmalumii, înseamnă că delăsunătorul, înseamnă că trăim în epoca opusului său, adică a lui Anticrist. Să dacă e astă, lipsa de reacție, a noastră și a celorlalți, cum să ar putea numi nevolnicie, lașitate, complicitate sau nemericie? Se potrivește orice. Conducătorii statelor (să ne referăm numai la cei ce ne conduc, nu și la cei ce le comandă celor ce ne conduc) asistă netulburăți, grăbi și aferăți, la campionatul mondial al violului și nebuniei criminale ce se desfășoară în prezent foarte aproape de granile noastre, în Jugoslavia. E un spectacol care depășește toate limitele, unul ce-i degradează moral nu numai pe

participanți, ci în egală măsură, pe cei ce trăiesc, oriunde, pe toți cei ce sunt conștienți că aparțin speciei ce poartă toată responsabilitatea. "Homo sapiens", ce sarcasm!

În astfel de situații întrebările, singure, par să amenințe. Care să fie cauza sării dezastruoase? Unde trebuie căutată adâncina răului? De ce se trec astă sub tăcere într-o lume suprasolicitată de zgomot? Pentru noi, cei recujiți în închisorii, chestiunea retorică Răspunsul îl stăm de mult. L-am căpătat în timp, după amare experiențe, mărturisiri, frâmgătări, iluminări și-mnegări și succese. Am trăit anii în care nici o clipă n-a avut caracter ludic, n-a fost irosită în superficialitate. Vremă lungă am ascultat poveștile spuse de mii și mii de oameni, viețile

pline, de automobile căt mai moderne, de televizoare căt mai color-parabolice, de case, de curți, de grădini, de piscine. Acești culturi obiectelor dorite, adorate până la obnimerea lor, înlocuirea cu aletele, mereu aletele, mai bune, mai performante, mai luxușe, mai aletele, este religia societății de consum: o idolatrie. Puțini cărora le-a mai rămas un gran de înțelepciune își amintesc, îngrijorăți, de potop de Sodoma. Mai e oare mult până Dumnezeu să se măñe?

*

Într-un articol precedent puneam câteva întrebări în legătură cu o veche nedumerire. E vorba de cauza ostilității cu care a fost primită Mișcarea Legionară de toate celelalte partide politice, fie că erau la

Scăpați de feroare, oamenii s-au simțit năpăduiți de îndelung răbdată foame, de viscerală sete (a lui Maže-Fript), pradă ușoară pentru amagitorii că tocmai se clasificau "la focul de muncă". Să au ales pe cei ce promiteau o mai rotundă umplere a pântecuhui. Dar iarăși au fost păcăliți. O societate poate să ascundă orice crimă, dacă o legiferează, dacă o face să fie oficială. Așa s-a procedat când s-a trecut la "economia de piață", prim-secretarii au devenit manageri. Astăzi nu mai trebuie să fă profet ca Lanza del Vaste ca să veză că primejdia cea mare nu îi reprezintă cele câteva grupuscule de indivizi rași în cap, ci "violența legitimă", adică sistemul instituționalizat: legile, tribunalele, politica, diplomația, serviciile secrete, toate shiind atotputernica minciună. Lumea, astăzi, e pusă în pericol de însăși construcțiile de stat vecchi, insalubre moral, domnite, suprastatal, de organizațiile oculte, maflii interlope, masonerii de diferite rituri.

A murit "internacionalismul proletar", nu e nimic, a rămas întărită internaționala minciună, mondialismul, "Europa unită" e un slogan, dar pentru variație se mai vorbește și de o internațională creștin-democrată, una liberală, una verde (ecologistă), ce vin apărat, să completeze imaginea. Dar nu reușesc să ilustreze, cumva, tocmai contrariul, situația explozivă a lumii! Nu cumva, într-o clipă de neatenție, înțelepticunii își să-și substitu demența și nimănini-o șiție? ("Dumnezeu, când vrea să piardă pe cineva, întâi îl ia minile")!

Mai este ceva ce noi cunoaștem de mult. Am aflat-o în anii de tortură și umiliță. Există o internațională lipsită de violență, cea mai puțin zgromotoasă, singura la care lăsatul este iubirea, internaționala lui Iisus Hristos. Astăzi e impede că salvarea nu poate veni numai de la oameni. Prea-s-a îndepărtat de la căile cele drepte, prea-s-a lăsat robii de materialitate, prea-le și sufletul încărcat de povara acceptării nelegiuiri. Oprirea alunecării pe pantă, întoarcerea din drum, nu se poate face numai cu puteri omenești. De aceea a fost nevoie să intervină purtătorul de biruință, Arhanghelul. El a ales o fară, și din acestă fară un bărbat, unul în stare ca prin luptă și jertfă, să întoarcă neamul său cu față către Dumnezeu, să fie pildă între neamuri. El, Arhanghelul, i-a ales pe tineri "cu sufletul de cirin" și-a încolonat în Legiuine. Atunci puterile întunericului au stârnit fururia cea mare și oastea oamenilor - îngerii să-pără și-a distrus. (Unii încă o speră). Dar cine mai are o rază în suflet, vede, în casă de vecine, cum în lume se aprind și ard mulțimi de candele, ale meditației, rugăciunii și vecherii, și ard acum până de departe, dincolo de frunzarii, în diaspora, pregătind marea vălvătare a Duhului, ea va să vie. Din rugăciuni omenești și îngerești, internațională blândești, bunății și lubriri se va împletii peste lume. și noi? Dacă Arhanghelul a ridicat oastre, ce altceva avem de făcut decât să ne lepădăm de slăbcinile și să intrăm în rânduri? În numele Tatălui, și al Fiului, și al Duhului Sfânt. Amen!

ÎNTELESUL DE DINCOLO

lor, trăite sau imaginate, întâmplări istorice de participanți, în diferitele lor variante, apoi părerii, gânduri, citate din cărți, vorbe înțelepte, am ascultat sopite, cu ultima suflare, mărturisirile celor ce se epuizau și treceau dincolo. Viața în pragul transcendenței. Cu timpul toată niște ascendantă, s-au așternut în straturi: fapte incontestabile, semidevăruri, autoamagiiri, minciuni și-sfrunțate, iluzii, dar și, limpezi sau încifrate, vizuuri. Concluziile s-au concentrat într-un îndcauzăriu închinare la materia. Ah! Atâtă după senzății din ce în ce mai tarziu, tumea a încreat să mai simtă, căci roabă a acumulărilii de "bunuri și servicii", lipsită de răgazul și obisnuința reculegerii, se amângește c-o libertate ce n-a avut-o niciodată. Lumea, în care trăim a pierdut legătura cu cerul, s-a rupt de rădăcinile ce-o legădeau de tradiție, ca să plutească într-o vagă amețelă și inconștiencie. Înțept? Spre ce? Sunt unii care său, sunt conștienți. De aceea "păcatul lor rămâne".

Prea ușor s-ai lăsat oamenii înșelați, furați de conviditatea ce-lă lipsit, rând pe rând, de viață, prea să interpretezi darurile lăsate de Dumnezeu drept invitație la delăsare. Ca pe niște lucruri sără importanță au dat-o parte, odată cu trecutul, strădaniile spirituale, marile revoluții, căstigurile de sfintenie, curănd și în singularitate adunate. Zgădierorii, autostrăzile, marile baraje, construcțiile metalice impozante, le cunoști, de copii, căci le-ai văzut în poze, la televizor, mulioane de oameni le său. Dar sunt sute de milioane de oameni, poate miliarde, care nu său nimic despre giganticele monumente ale spiritului uman: "Vedește", Epopeile homeriei, Biblia, Coranul, Filocalia... Care să fie cauza trecerii lor discrete sub tăcere? Aceeași Atotputernica materie brăză. Dar cum au lăsat cei ce au avut, de-a lungul timpului, responsabilitatea guvernării, a asigurării viitorului, a creșterii în spiritul omeniei și înțelepciunii generale, că minciuna să devină săpătuitoare? Pe cîte au slujit când au învățat înțeleptul să răiască doar elipsă, la nivel epidermic, căci astă ar fi totul, viața la atât se reduce. Astfel oamenii l-au uitat pe Dumnezeu în goana lor ahăită după lucruri care să-i sature, să-i încante, să le provoace senzații. De aici insațietatea, fuga după acumularea de frigidere căt mai

putere sau în opoziție, de către toate guvernele, fie că își spun eu democratice sau dictoriale. Ceva ce face să fie atât de ieșită din comun încât să stârnească reacția brutală a tuturor. Ce anume din doctrina sau din practica ei devineea atât de odios în ochii tuturor conducerătorilor ce-s-a succedut (față de fără)! Înțept să meargă cu "combaterea" acestiei mișcări până la lichidarea fizică a celor ce-o reprezintă? Fapțul că legionarii proclamau primatul spiritului asupra materiei, că pretindeau o desăvârșită corectitudine în viața publică, să cereau competență, disciplină, spirit de sacrificiu? Nici din toate acestea nu putea fi. Sălții le-au prețin, le-ai așterat ca obiective proprii. Nici morală, pe care legionarii o luau în serios, nici perfecta concordanță, ce-o vedea la ei între vorbă și faptă, nici munca pe care o presta dezinteresat, cu brațele și cu mintea, nu putea fi. Fapte de felul acesta, chiar dacă numai izolat, sporadic, mai sfacă și alții. Un lucru îl deosebea pe legionari de toți ceilalii angajați în politică. Nu prezintăram program de guvernare, ci, direct, rezilțări. Principiile și metodele lor, expuse lejer, cu rezultate vizibile, urmăreau un scop îndepărtat, un "tel final", dar rezultatele erau imediate. Plecă de la biserică, de "la locuință". Legiuine sănătră, se ridica cu vigoare și-reaminteașca omului răjuineau lui de ași, îi oferea un cadru, îi ajuta să se înalte. Alerga spre ea toți cei insetați de dreptate, o urmă și, fascinați, se înțelegeau de la Legiuine. Băntuirea unui suflet nou, sără prihană, și o nouă cale, cea a sacrificiului pentru Adevar. Viața își recăpăta dimensiunea transcendentală. Să-l susțragă astfel un om cău satanică a abruzării, pe care până atunci i s-așezat asupra tineretii virtuoase, din deznădejde.

Firesc ar fi fost ca după dispariția acelei organizații internaționale de industrializare a ororil, care a fost comunismul, să urmeze o, chiar și fără, revenire a practicilor cluștile. Dosarele secrete să devină publice, pările, diferențe, să se expandă cu urbanitate, astfel ca cetățenii să poată să și opta cu conștiință împăcată, în depină cunoștință de cauză. Darn-a făsăta-

Vasile A. Marian

Teologia mistică și dogmatică

3. SFÂNTA TREIMI (continuare)

Cele de mai înainte privesc *structura internă* a dumnezeirii. În ce privește *lucrarea externă* a lui Dumnezeu (crearea, măntuirea și sfîntirea lumii), ea se împlineste ca "împreună-lucrare" a celor trei Persoane dumnezeiesti, într-o desăvârșită unitate de voință. Toate sunt *de la Tatăl, prin Fiul, în (tru) Duhul Sfânt*. Ipostasurile lucrează laolaltă, dar fiecare după modul său propriu, personal: "Activitatea - în afară - a lui Dumnezeu, adica creația, măntuirea și sfîntirea, sunt opera comună a Sfintei Treimi, dar ea a fost împărțită între cele trei Persoane: creația se atribuie Tatălui, Care a creat din voință Sa, prin Fiul, în Sfântul Duh; răscumpărarea (măntuirea) se atribuie Fiului, Care s-a intrupat prin Duhul Sfânt, ascultând de Tatăl; sfîntirea se atribuie Duhului, Care vine de la Tatăl, la cererea Fiului" (I.Bria, op.cit., p.387).

Sf.Vasile cel Mare zice că "este o singură sursă a tot ce există, (Tatăl), care crează prin Fiul și duce la desăvârșire prin Duhul Sfânt" (*Despre Duhul Sfânt*, XVI,138). Aceste osebite lucrări (creația, măntuirea și sfîntirea) sunt numite uneori predicate sau însuși personale *externe*, spre a le distinge de însuși personale interne ("proprietățile" propriu-zise) - nășterea, nașterea și purcedere - prin care cele trei Persoane se deosebesc între ele.

Dar noi obișnuim să atribuim lui Dumnezeu și alte însuși, în limbajul nostru omeneșc veșnicia, atotputernicia, atotștiința, bunătatea, dreptatea etc. Aceste însuși le atribuim în egală măsură celor trei Persoane divine; de aceea le se numesc *însuși comune*, pe care toate trei le posedă și le exercită, deopotrivă și laolaltă. Distingem aşadar între "însușirile personale", care privesc *Trinitatea în Unitate*, și "însușirile comune", care privesc *Unitatea în Trinitate*.

În privința poziției lui Dumnezeu în raport cu lumea, "dogma Sfintei Treimi nu-L arată deopotrivă *transcendent*" (dincolo de lume, prin firea Sa) și *imanent* (prezent în lume, prin lucrarea Sa); El e mai presus de lume, dar și în lume, căci harul Duhului Sfânt, *pronia* dumnezeiască, se reversă neîncet peste totă Făptura. Ba mai mult decât atât: Dumnezeu "S-a făcut trup și S-a sălășuit între noi", prin Fiul (Iisus Hristos), coborându-se către oamenii ca să le ofere putința de a se ridica și ei către El. Fiul "S-a înălțat la ceruri", dar rămâne cu noi până la sfârșitul veacurilor, prin Duhul trimis nouă spre "mângâiere": "Să iată, Eu cu voi sun în toate zilele până la sfârșitul veacului. Amin" (Matei, 28, 20).

Pe de altă parte, învățând că în Dumnezeu Persoanele (Ipostasurile) sunt deosebite, dar Fiuță este aceeași, creștinismul tîine cumpăna dumnezeiască între politeismul pagân și simplitul monoteism iudaic (preluat ca atare și de islamism). "Sfinții Părinți spun că descoperirea acestei taine nu s-a făcut în Vechiul Testament, deoarece evrei, care erau inconjurăți de popoare politeiste și erau ei însăși inclinați spre politeism, să-ar fi abăut ușor de la monoteism și ar fi căzut în politeism, dacă li s-ar fi revelat că în Dumnezeu sunt trei Persoane. Aceasta i-ar fi putut face să credă că sunt trei Dumnezei" (***Teologia dogmatică și simbolica*, vol.I, p.373). Deși există totuși unele prefigurări ale Sfintei Treimi și în Vechiul Testament (cea mai vestită fiind teofaniala de la Mamvri - FACEREA, 18), numai intruparea și învățătură lui Hristos au pus lumea în starea de primă revelație efectivă a acestei "taine a tainelor", căci Fiul este "chipul lui Dumnezeu celui nevăzut" (COLOSENI, 1,15) și "este cu neputință a privi chipul lui Dumnezeu celui nevăzut fără iluminarea Duhului" (Sf.Vasile cel Mare, op.cit., XXVIII, 69).

E de la sine înțeles că dogma Sfintei Treimi are implicații asupra întregii învățături creștine. La unele dintre cele mai însemnate vom avea prilejul să ne referim în capitolul următor. Deocamdată vom zăbovi pe surt asupra deosebirii dogmatice fundamentale dintre Biserica Ortodoxă și Bisericiile Apusene, înțînd tocmai de vizinuiea Sfintei Treimi (dar având numeroase și importante răsfrângeri asupra tuturor celorlalte învățături). Este vorba de adasul *Filioque* intercalat în Crezul apusean fără nici o îndreptățire dogmatică și care a constituit și una dintre principiile (iresponsabil bagatelizează de unii) ce au dus la Marea Schismă de la 1054, eveniment de tristă pomerenie, care a scos Apusul din comunitatea de credință a creștinismului tradițional.

Filioque înseamnă în limba latină "și din (de la) Fiul" (apărând uneori și sub forma *et Filio*). Să vedem mai înțelesă despre ce este vorba. În vechile Simboale de credință se afirmă că Duhul Sfânt, deci a treia Persoană a Sfintei Treimi, *purcede din (de la) Tatăl*, deci din (de la) prima Persoană a Sfintei Treimi, ipostas considerat "principiu" sau "radăcină" a întreitei dumnezeieri (un fel

că "papistații (catolicii - n.n.), inventând purcederea de la Tatăl și de la Fiul, au ieșit din domeniul Tradiției bisericești adevărate, suprimând, pe de o parte, "prea lăudata și dumnezeiasca stăpânire a principiului unic" (sunt cuvintele Patriarhului Fotie -n.n.) și micșorând, pe de altă parte, egalitatea și consubstanțialitatea Duhului. Dacă, în adevăr, Duhul Sfânt nu depinde numai de același principiu de care depinde, în alt mod, și Fiul, ci are trebuință și de un alt factor, se introduce dualismul în divinitate. Si dacă Duhul Sfânt nu este unit cu izvorul dumnezeirii, adică cu Tatăl, în chip nemijlocit, ca și Fiul, atunci rezultă că el este inferior Fiului". Si mai departe: "Biserica Apuseană, pentru a fi consecvență cu ea însăși, trebuie să aleagă una din două: ori să facă separație, în mod categoric, între cele comune și cele proprii, urmând calea Bisericii Răsăritene, ori confundându-le pe toate, să învețe că și Tatăl se naște de către Fiul, și Fiul de către Duhul, ceea ce este însă cu totul blasfemie și vrednic de respins". Iar Pă. Dumitru Stăniloae subliniază, în termenii la fel de categorici: "Accentuând iubirea dintre Tatăl și Fiul până la confundarea lor într-un singur principiu al purcederii Sfântului Duh, teologia catolică nu-l mai vede pe Aceștia ca fiind Persoane distincte. Or, acesta face imposibilă chiar iubirea între ele. Căci nemaexistând ca două Persoane în acul purcederii Duhului, Tatăl și Fiul nu Se mai pot iubi propriu-zis. Existența Duhului ca al treilea (ipostas), sau rolul Lui de a arăta mărmurea iubirii dintre Tatăl și Fiul și de a-i păstra ca Persoane distincte, devine fără obiect. El nu mai e propriu-zis al treilea, ci ai doilea. Duhul e văzut mai degradă ca Unul ce-l scufundă pe Cei doi într-o unitate indistinctă (...). De fapt expresiile unor teologi catolici despre Duhul Sfânt sunt atât de ambigue încât e greu să mai spui dacă îl consideră Persoană sau nu. Iar altii îl declară Persoană, dar din speculațiile lor rezultă mai degrabă concluzia că nu e Persoană (...). Tatăl și Fiul sunt contopiti într-o "persoană duală", într-un "noi", încetând de a mai fi două Persoane propriu-zise; ba chiar această realitate contopită, deci impersonală, este socotită ea însăși drept Duhul Sfânt (...). Iubirea deplină între Tatăl și Fiul ca identică cu Duhul Sfânt, de care teologia catolică face atâtă cauză, nu e decât scufundarea celor două Persoane în ființă impersonală, de tip platonian sau nirvanic" (*Teologia dogmatică ortodoxă*, vol.I, pp.313-317; a se vedea și D.Stăniloae, *Studii catolice recente despre Filioque*, în rev. "Studii teologice", nr. 7-8 din 1973, pp.471-505).

Această inovație dogmatică apuseană (initial respinsă chiar de către papalitate, prin Leon al III-lea, în sec.al IX-lea) a dus la consecințe nefaste pentru catolicism, atât în viața mistică, cât și în practica bisericească, lipsite deopotrivă de adevărata duhovnicitate, după cum vom mai avea prilejul să arătăm.

Prin urmare, negăsindu-și întrucâtă nici în Sfânta Scriptură și nici în Sfânta Tradiție, adaosul Filioque rămâne, din perspectiva Ortodoxiei, o *erezie* apuseană, avându-și izvorul îndepărtat în erorile dogmatice ale Fericitului Augustin (anume în doctrina augustiană despre "două principii în Treime", ducând, în logica omenească, la teoria "dublei procesiuni"), gânditor pe care romano-catolici și protestanți, urmându-l fără cuvenitul discernământ, l-au prefăcut în "stâlp" al teologiei lor dogmatice.

Nu mai insistăm aici asupra altor desfigurări ale dogmei Sfintei Treimi, condamnate deopotrivă și în Răsărit și în Apus ca eretice. Unele au fost definitiv îngropate în mălul istoriei, altele s-au perpetuat până astăzi, fie prin diferite forme de ocultism, fie prin diferite forme de sectarism (ca de pildă "Mărtorii lui Iehova", sectă tot mai răspândită, fundamental necreștină și iudaizantă, de vreme ce, exalându-l pe "Iehova", ajunge să nege dumnezeirea lui Hristos și Treimea). Enormitatea lor ne obligă la dețință tacerii.

(va urma)

CURS ELEMENTAR DE RELIGIE CREȘTINĂ (XXII)

de *primus inter pares*). *Simbolul niceo-constantinopolitan* nu lasă putință de îndoială în acest sens. Când trece la cea de-a treia Persoană a Treimii, el zice: "Să intru Duhul Sfânt, Domnul, de-viață-făcătorul, *Care din Tatăl purcede*, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și mărtit, Care a grăbit prin prooroci". Învățătura aceasta se intemeiază de altfel chiar pe cuvintele Mângăietorului: "Când va veni Mângăietorul pe Care Eu îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevarăvului, *Care de la Tatăl purcede*. Acela va mărturiși despre Mine" (IOAN, 15,26). Aici se arată limpede că Duhul Sfânt *purcede numai de la Tatăl*; Fiul nu-L purcede (deci nu-l determină modul de a fiuță), ci doar *întrum în lume*, în unitate de voință cu Tatăl, spre a desăvârși astfel lucrarea dumnezeiască. "Tu ne-ai descoverit adevarul în parte, iar Mângăietorul ne călăuzește la tot adevarul", zice Patriarhul Fotie (*Despre călăuzirea Duhului Sfânt*, P.G., 102, 305-308). De aceea Fiul apare nu ca o cauză izvorătoare a Duhului, ci doar ca o *condiție* prealabilă a venirii Acesteia. Dacă Hristos nu s-ar fi intrupat, nici Duhul n-ar fi fost trimis. El purcede *din veci de la Tatăl*, dar *în timp* este trimis de către Fiul. Or una este "purcederea" și alta este "trimiterea", distincție fundamentală, pe care catolicii se încăpătănează să n-o opereze în mod real. Răstălmăciind textul Scripturilor și contestând mărturile Tradiției, ei (ca și protestanții pe care îi-au generat) au ajuns să învețe, împotriva revelației, că Duhul Sfânt purcede "și de la Fiul", modificând Mărturisirea de credință și zicând: "...Care din Tatăl și din Fiul purcede..." (*qui ex Patre Filioque procedit*).

Biserica Ortodoxă n-a admis niciodată această inovație de ordin dogmatic, considerând-o "incununare a tuturor relelor". Ea admite cel mult (dar nu ca dogmă, ci doar ca "teologuman"), cu unele atestări la Sfintii Părinți că Duhul sfânt "purcede din (de la) Tatăl *prin Fiul*" (în grecesc: *dia*), ceea ce nu duce cătușii de puțin la ideea îndoitei purcederi (procesiuni) a Duhului, ci doar la aceea, unanim acceptată, a împreună-lucrării Persoanelor Sfintei Treimi. Dacă am afirmă că Duhul purcede și din Tatăl și din Fiul, cum s-au hazardat apuseni, ar trebui să ajungem la admiterea a două principii (!) în dumnezeire, distrugind astfel, în ordinea dogmatică, unitatea însăși a Sfintei Treimi. *Filioque*... duce la un dezechilibru dogmatic și practic în concepții despre al doilea și al treilea ipostas" (S. Bulgakov, *Le Paraclet*, Paris, 1946, p.125). Hr. Andrușos (*Simbolica*, ed.cit., p.129) conchide

NOUL IERUSALIM

de:
Pr. Gheorghe
CALCIU

Asistăm cu tot mai multă uimire la fenomenul înmulțirii grupurilor religioase și a sectelor protestante, neoprotestante și chiar "ortodoxe". Acest fenomen al disipării credințoșilor în grupe și grupulete nu are alt scop decât distrugerea unității Bisericii lui Hristos prin elemente de interpretare personală a Sfintei Scripturi, uitându-se că Biblia este proprietatea Bisericii și că numai Biserica are adevarata ei interpretare, care nu duce la rătăciri. De altfel, această proliferare a sectelor noi și foarte noi, nu ca doctrină, nici ca denumire, ceea ce ființare în țara noastră, nu este întâmplătoare, nici nu este capriciul imaginatiei cuiva, care s-ar spălătisit de monotonia formelor de cult ale bisericiilor clasice, nici măcar excesul de pietate al cuiva. Ele sunt rezultatul unei gândiri centrale ateiste și anticreștine care elaborează o strategie a distrugerii unității creștine, a ierarhiei, a moralei și a tradiției Bisericii instituite de Hristos.

Citim în ziare că ierarhia Bisericii Ortodoxe Române este amenințată de o ruptură între vechea generație de ierarhi, influențați de absolutismul comunist și noua generație, scolită în Occident, preluată de diferite grupări masonice, uneori mascate sub alte titulaturi ca *New Age* și altele; ierarhi liberali care pun magia și Vechiul Testament înaintea Noului Testament și pe Moise înaintea lui Hristos. Nu știu dacă lucrurile stau chiar așa, dar, probabil ceva se întâmplă în sănul ierarhiei și acest fapt nu este de bun augur.

În ultima vreme, cea mai acerbă dispută se duce în jurul formației *Noul Ierusalim* la *the Puciosa - Glodeni*, care ar fi fost fondată pe baza vizuinilor unei fecioare care a murit. Această grupare a zidit de la o catedrală uriașă, cu simboluri mistice și penetrație de elemente, chiar dacă nu anticreștine, cel puțin suspecte de influențe orientale sau masonice. Desi se intitulează creștină și ortodoxă, mișcarea nu înțelege să se subordoneze Bisericii, ci își afirmă libertatea egală cu schisma, lucrând după revelațiile profetesei moarte, dincolo de tradiția bisericească. Toate sectele și formațiile moderne, excentrice față de biserică au avut la baza lor un profet sau o profetă. Începând cu doamna Blavatski și sfârșind cu Koresh din Waco, Texas. Se știe că "profetii" vor fi mulți în vremurile de pe urmă și foarte greu putem distinge între profetii minciuni și cei adevarati. Profet adevarat este dacă tot ceea ce face este spre slava lui Dumnezeu - Tatăl. Fiul și Sfântul Duh și spre întărirea Bisericii creștine. Profetii minciuni vin cu inovații, de multe ori atrăgătoare prin curiozitatea celor ce nu se mulțumește să rămână la revelația din Biserică, ci caută lucruri "mai mari" și "mai bune" - vorbesc de cei de bună credință și cred că aceste lucruri mai mari și mai bune le găsesc la profeti de ocazie, nu la Hristos și Biserica Lui.

Astfel de profetii duc la aberații precum cele din cîmpul de la Waco, sub conducerea lui Koresh, care ar fi Iisus Hristos (așa afirmă el și așa cred cei o sută de adepti ai lui). În calitatea lui de Hristos, el a transformat cîmpul într-un buncăr și fidelii în trăgători de eliță, înălțăci s-a iscat o bătălie cu răniți și morți, ca într-un război adevarat, între ei și poliție. Ei bine, toți acești adepti ai lui Koresh și-au dovedit fideli lui, chiar și cei care au ieșit din cîmp și acum sunt judecați. De

unde se vede puterea de fascinație a diavolului și a îndrăcîtilor asupra celor care sunt slabî de înger, cum spune poporul. Nu știu dacă Noul Ierusalim din România își are Hristosul lui reîncarnat, dar din datele din ziare, reiese că ei consideră drept profetii ai lor pe Brâncuși și pe Gheorghe Zamfir. Nicăi un comentariu. Ceea ce vreau să comentez este că nouitatea "Noului Ierusalim" nu este deloc nouă, nici practicile lui sunt absolut originale. Sursa acestei mișcări stă în Emanuel Swedenborg, teosof suedez, născut la Stockholm în 1688, de la care se revendică și mișcarea *New Age* (într-o bună măsură), ca și masoneria, cum afirmă Albert Pike, dogmatistul masoneriei (1859-1891), în carteasă *Morals and Dogma of Freemasonry*.

Swedenborg pretindea că a primit mesaje cu descoperiri speciale de la Dumnezeu, ceea ce s-a întâmplat și cu mulți alți creatori de secte. Smith, de exemplu, fondatorul sectei mormonilor, descrie anumite tulburări pe care le-a avut, identice cu crizele de epilepsie, când un ierarh îi a descooperit 12 plăci de aur cu noi învățături creștine, după traducerea cărora de către Smith, îngerul a luat plăcile și niște nu le-a mai văzut în afară de el și lăsat morti, înainte de a fi fost răpite la cer.

După ce a ieșit în lapările Swedenborg, care era un om de știință, s-a dedicat revelațiilor spirituale pe care spunea că le are. A publicat o serie lungă de lucrări de teologie - mai mult teosofie - (preluate într-un sens mai specific de Rudolf Steiner), până la moartea sa întâmplată la Londra, în 1772. După 11 ani, un tipograf din Londra îi descooperă lucrările și adună în jurul său un grup mic, al căruia scop era studierea acestor lucrări ale lui Swedenborg. Astfel se constituie, vă rog să fiți atenți, *Biserica Noului Ierusalim*, în 1787, înnumărând șaisprezece membri! Biserica Noului Ierusalim a crescut, s-a scindat și s-a schimbat denumirea în Biserica Generală a Noului Ierusalim. Am întrebat pe unuia cunoscut din Canada, care l-a rănduit lor, l-a cunoscut oarecum pe dl Gheorghe Zamfir și mi-am mărturisit că, impresia lor este că acest mare muzician era influențat de teosofie. Nu vreau să fac legături fortuite, dar această afirmație, în cazul că este adevarată, mă sperie prin consecințele ei.

Doctrina Bisericii Noului Ierusalim, stabilită pe scrierile lui Swedenborg, are un caracter foarte elaborat. James Holy, un baptist din Biserica de Sud a Americii (dominată aproape integral de masonerie), care a scris, cea mai acuzatoare carte impotriva acestei organizații și care ar putea produce o gravă ruptură între masonerie și baptism, numește învățătura lui Swedenborg *ocultă*. Profetul suedezez a negat toate cărțile Sfintei Scripturi, cu excepția celor patru Evangelii și a scrierilor Slătunelui Ioan. Există astăzi, în America, o organizație masonică purtând numele lui Swedenborg și chiar biserică, având mai multe mii de membri, cu același nume.

Se știe că toate bisericile cu caracter ezoteric au anumite inițieri și restricții pentru cei neinițiați sau începători. Bisericile deschise nu au numic de ascuns, bisericile ezoteric au ceva pe care nu vor să-l arate lumii, de aceea pun anumite opreliști, sub diferite pretexte. Noul Ierusalim din România are ceva de ascuns. Membrii ei nu au permis unui ierarh să intre în incintă, sub pretextul unui anumit jurământ, pentru care episcopul respectiv a făcut slujba de dezlegare, dar cei de sub rugăciuni arhierească nu au admis

pătrunderea lui. Mi s-a părut foarte şocantă această poziție. Fără îndoială, sunt acolo anumite secrete care ridică și trebuie să ridice semne de întrebare. Este evident că fondatorii Noului Ierusalim s-au temut să spună că ei nu sunt ortodocși, ca să nu creeze o opozitie a populației, și au speculat anumite greseli din trecut ale ierarhilor ortodocși, spre a justifica interdicția intrării episcopului în incintă.

În Biserica mormonă, care își are surse în masonerie, după afirmația lui James Holy, nu pot pătrunde în sanctuar dacă nu ești inițiat. În sala în care ai dreptul să pătrunzi, poți vedea numai macheta sanctuarului. Același lucru se întâmplă în mișcarea *New Age*, ca și în templul masonic. De altfel la masoni, lucrurile merg și mai departe, pentru că în anumite săli nu pot pătrunde decât cei care au gradul și inițierea respectivă.

Am văzut în ziare reproduceri ale unor porti de intrare în "biserica" Noul Ierusalim din România. Mi s-au părut suspecte. Catedrala Națională din Washington, ceea ce mai mare catedrală din Statele Unite, la care se lucrează din 1909, pentru că nimic nu este turnat sau lucrat în serie, ci totul este făcut de meșteri cu mâna, are și ea mai multe intrări: Ușa Genezei, Ușa Potopului, Ușa Cinei de Taină, Ușa Nasterii Domnului etc., toate cusecine luate din Biblie. Când o "Biserică" sacrifică imaginiile sacre ale Bibliei pentru simboluri ezoteric, ea ascunde o doctrină anticreștină.

S-a discutat mai multe secole dacă biserica primă creștină a avut o disciplină arcană, adică o parte secretă a slujbei, interzisă neinițiaților, pornind de la textul cu care se încheie liturgia catohumenilor: "Că sunteți chemați îesiți, cei chemați îesiți, ca nimenea din cei chemați să nu rămână". Concluzia acestor discuții, destul de fierbinți, a fost că nu a existat nimic ascuns în biserica primă, că acest text era preventor, referindu-se la agenții imperiali care îi spionau pe creștini.

introducându-se chiar și în Biserică.

Creștinismul este universal și nesecret. Jertfa lui Iisus este pentru toată lumea, nici un om nu este respins de la mânărie. În clipa în care o biserică se constituie într-o instituție închișă, ea a ieșit din universalismul mânăririi prin Hristos. Ea este o biserică seculară și eretică. Dacă Noul Ierusalim este o Biserică ortodoxă, aşa cum afirmă, ea trebuie să deschida porțile slujbelor pentru toți. Chiar dacă ar avea anumite reticențe pentru ierarhi, membrii ei trebuie să cheme tot poporul, să crească prin înglobarea deschisă a oamenilor, să propovăduiască tuturor cuvântul Domnului, nefalsificat, neascuns după simboluri suspecte.

Biserica Noului Ierusalim, continuare a lui Swedenborg, are un fel de ritual liturgic, destul de complicat, care constă din foarte multă cântare, respectând și o anumită ordine, care nu este chiar de tot fixă, ca la Ortodocși sau Catolici, conducătorii cultului având dreptul să schimbe ordinea, să modifice conținutul chiar și în punctele esențiale, nu numai pe ici pe colo. Oare Noul Ierusalim din România are aceeași practică? *New Age* lucrează cu spiritul din alta lume și fiecare membru mai important al acestei mișcări are un astfel de spirit care îl ghidează, cu care vorbește și care îl ferește de greseli! Mi se pare ciudată legătura Noului Ierusalim cu proorocița moartă.

Poate că membrii acestei "biserici" sunt de bună credință cel puțin unii din ei. Le repet ceea ce stie toată lumea: în Biserica Ortodoxă sunt numai șapte taine, numite așa nu pentru că sunt secrete și nu se bucură de ele decât cei inițiați special, ci pentru că, prin ele, Duhul Sfânt lucrează în mod tainic. Orice altă taină - în sensul de secret ezoteric - vine de la diavol. și este bine să se stie acest lucru.

Biserica din lemn din Aleșd, Maramureș

Să zăbovim deocamdată asupra felurilor denumiri ale dracului, care îl vădese de minune atât în esență, cât și în manifestările lui.

Din grecește ne vin, chiar dacă prin intermedieri, cuvintele "drac", "diavol" și "demon" (cu numeroase derive interne). Termenul cel mai uzuial, acela de DRAC, l-am moștenit din latinescul *draco*, "dragon" (cu o posibilă formă *dracus* în latina vulgară). Dragonul sau balaurul a fost assimilat de timpuriu diavolului în tradiția creștină (care îl și numește pe alocuri "Bâtrânul Dragon"). Reprezentarea iconografică cea mai cunoscută ni-l înfățișază străpuns de silita Sfântului Gheorghe (fortă Răului învinșă de forța Binelui). Sub chip de balaur, diavolul apare și în viziuinea apocaliptică a Sfântului Ioan Teolog (...balaurul cel mare, șarpele cel de demul...)" (12, 9). În folclorul românesc balaurul sau dragonul (de unde românescul "drăgan", ajuns cu vremea antronim) are exclusiv însuși negative, ostile omului, dă este vulnerabil în fața desăvârșirii fizice și spirituale (întruchipate în Făt-Frumos, idealul popular al eroului mesianic).

DEMON, termen ajuns la noi pe căile lăvrescă, provine din anticul *daimon* grecesc, care era un fel de geniu, de spirit călăuzitor și mobilizator, aflat mai degrabă dincolo de bine și de ră. Acționarea lui era receptată mai mult ca un factor pozitiv, chemat a potență umanul, așa cum ni-l înfățișea și Socrate (care ar fi ascultat adesea de vocea *daimon*-ului său lăuntric, inspirator). Sensul profund negativ al cuvântului a fost impus de creștinism (daimon-ul fiind identificat de timpuriu cu însuși Spiritul Răului). Chiar "știința" medievală ce se occupa cu inventarierea și cercetarea forțelor răului a căptănat numele de demonologie (un Wierus îi număra pe demoni cu milioane, grupându-i în 6666 de legiuni).

Mai semnificativ prin el însuși este cuvântul **DIAVOL** (în grecescă *diabolos*, "cel care desparte, dezbină, separă"). Esența diavolului stă tocmai în negarea oricărei unități, a oricărui "acord"; el este principiul însuși al dizarmoniei, al haosului existențial. Este cel care întărăta ("Întărătă-i, dracel!") și poate de aceea, în viziuinea românească, el stă adesea "la hotare", "pe răzoare", adică pe la granitele sau limitele ce se tinde și fi mereu "calcăt", constituită veche pricina de tulburare și vrăjmașie între oameni. Când întămplatorul se produce "acordul", de pildă când doi oameni rostesc deodată

aceeași cuvinte, se spune că "a crăpat un drac". Diavolul nu răbdă ca oamenii să se împărtășească dintr-un adevăr. "Dacă dracul strică pe lume ceva, nu e comunicarea, cîcuminearea" (C. Noica, *Rostirea filosofică românească*, cap. "Cel ce stă pe răzoare").

Cu un nume biblie, dracului îse mai spune SATAN, SATANA sau SATANAIL. "Satanic", "satanizare", "satanism" sunt termeni tot mai des întrebuiți în locul popularilor "drăcesc", "îndrăcire", "drăcie" sau prea livreștilor "demonic", "demonizez", "demonism". Acestea este și numele dat de preferință diavolului în legenda de origine bogumilică, pe lângă eufemismul Nefărtatul (cu variantele: Nefratele, Nefurtatul și chiar Nefurtache). Actuala viziuină despre Satan s-ar fi cristalizat sub semnul zoroastrismului dualist, din care derivă, indirect, și bogumișmul balcanic. În ebraică Sat'an înseamnă "adversar", iar Satanael se tâlmacște: "Adversarul lui Dumnezeu". Satan se identifică cu îngerul căzut și cu șarpele îspitorilor, fiind definit de Iisus ca "mineinoș și tatăl mineinoi" (IOAN, 8, 44). Cu el îar fi conceput Eva, după o tradiție evreiască, pe Cain, ucigașul de frate. Biblia ne mai oferă și alte denumiriuni ale diavolului: Mâmonă, Belzebul etc. Mai importante sunt cele de Lucifer și Antihrist.

LUCIFER (în tradiția populară: LUCEAFĂR), este "îngerul căzut", începătorul păcatului, manifestarea originară a opoziției față de Dumnezeu. De aici vorba de "păcat luciferic" și "luciferism" (orgoliul nesăbuital creaturii de a se socii egală cu Creatorul sau chiar de a i se substitui Acestuia). Un sens luciferic are și îspita dintări, căreia i-au cedat protopărinții: "Veți fi ca Dumnezeu, cunoșcând binele și răul" (FACEREA, 3, 5). Omul "căzut" din armonia originară cu Dumnezeu, adică din condiția parasiatică, se poate defini ca o ființă bolnavă de luciferism. Numele de Lucifer s-a răspândit mai întâi prin traducerile latinești ale Bibliei (el este "Purtătorul-de-raze", de la *lux*, "lumină" și *ferre*, "a purta"). Inițial purtător al luminii divine, ca toti îngerii lui Dumnezeu, el s-a lăsat mai târziu furat de adorația propriiei "luminii", devenind un fals "luminător", rupt de adevarata Lumina. Condiția lui reală a ajuns de fapt intunericul, în care a fost avizat prin mijlocirea Arhanghelului Mihail, conducătorul "eu spadă de foc" al legăunilor creștini. "Dumnezeu nu crăută pe îngerii care au păcatul, ci legăndu-i cu legăturile intunericului în iad, i-a dat să fie păziți pînă la judecată" (II PETRU, 2, 4). Căt despre păcatul

GÂLCEAVA DRACULUI

luciferic - cel al măndriei de sine - el e considerat izvor al tuturor celorlalte păcate.

Istoria, "veacul", stau sub semnul păcatului și al morții. Diavolul nu este doar titlu al infernului, ci și "stăpânitor al acestei lumii" (IOAN, 12, 31), cel ce lucrează neîncetat în "fiile răzvrătirii" (EFESENI, 2, 2). Iisus Hristos s-a întreprătoacă "casă sfarne lucrările diavolului", restabilind posibilitatea armoniei între om și Dumnezeu, N-astăpît răul (ca să nu se atingă de libertatea săpturii), dar ne-a dat "armele lui Dumnezeu" pentru "lupta cea bună": mai ales rugăciunea postul și privegherea. Sfântul Apostol Petru ne îndeamnă în acest sens: "Fătreji, privegeați! Potrivnicul vostru, diavolul, umbă răcind ca un leu, căutând pe cine să înghiță, căruia stații și împotriva tari în credință..." (I PETRU, 5, 8-9).

Omul se salvează sau se pierde după cum opteză pentru fortele binelui sau pentru cele ale răului. În această opțiune stă totă libertatea și responsabilitatea lui: căci diavolul *nu-l poate* săli, iar Dumnezeu *nu vrea* să-l silească. Opunându-se sistematic lui Hristos înlăntruind acestei lumii, diavolul este ANTIHISTR

agine apocaliptică a răului. La noi, un nume foarte răspândit al diavolului este NAIBA, receptat ca denumire evazivă. După unii ar proveni din sintagma "N-aibă parte de noi", echivalent cu "Ucigă-l (bată-l) crucea (toaca)", expresie lingvistică a lepădariei de rău, mod de profilaxie mistică și morală. După alții am avea de-a face cu un cuvânt de origine arabă, ajuns la noi prin turcește: *naibe*, cu sensul de "nefericire, ghinion". Diavolul - Naiba - ar fi, prin excelență cel ce aduce nefericirea sau ghinionul, forme curente de insatisfacție existențială.

Din teama mai mult sau mai puțin superstițioasă de a-i numi direct pe diavol au ieșit de altfel o mulțime de denumiri ocolite, eufemistice, cele mai multe create înlăntruind limbii române: P O T R I V N I C U L, VRÂJMAȘUL, AFURISITUL, B L E S T E M A T U L, V I C L E A N U L, Î N S E L A T O R U L, I S P I T I T O R U L, Î M P I E L I T A T U L (de la ideea de "drac împielită"), adică intrat în pielea cuiva, întrupări); CEL RÂU, CEL CU COARNE (uneiori CORNILĂ SAU ÎN C O R N O R A T U L), CEL LÂALT (adică opusul negativ al omului), NEFÄRTATUL (ne-fratele, negația priu excelentă înfrântării, spre deosebire de Dumnezeu, patronul absolut al iubirii frației,

Mihail, conducătorul "eu spadă de foc" al legăunilor creștini. "Dumnezeu nu crăută pe îngerii care au păcatul, ci legăndu-i cu legăturile intunericului în iad, i-a dat să fie păziți pînă la judecată" (II PETRU, 2, 4). Căt despre păcatul

luciferic - cel al măndriei de sine - el e considerat izvor al tuturor celorlalte păcate.

Istoria, "veacul", stau sub semnul păcatului și al morții. Diavolul nu este doar titlu al infernului, ci și "stăpânitor al acestei lumii" (IOAN, 12, 31), cel ce lucrează neîncetat în "fiile răzvrătirii" (EFESENI, 2, 2). Iisus Hristos s-a întreprătoacă "casă sfarne lucrările diavolului", restabilind posibilitatea armoniei între om și Dumnezeu, N-astăpît răul (ca să nu se atingă de libertatea săpturii), dar ne-a dat "armele lui Dumnezeu" pentru "lupta cea bună": mai ales rugăciunea postul și privegherea. Sfântul Apostol Petru ne îndeamnă în acest sens: "Fătreji, privegeați! Potrivnicul vostru, diavolul, umbă răcind ca un leu, căutând pe cine să înghiță, căruia stații și împotriva tari în credință..." (I PETRU, 5, 8-9).

Omul se salvează sau se pierde după cum opteză pentru fortele binelui sau pentru cele ale răului. În această opțiune stă totă libertatea și responsabilitatea lui: căci diavolul *nu-l poate* săli, iar Dumnezeu *nu vrea* să-l silească. Opunându-se sistematic lui Hristos înlăntruind acestei lumii, diavolul este ANTIHISTR

agine apocaliptică a răului. Într-o lămurire a Sfintei Liturghii (iesirea cu Sfintele Daruri, Crezul, Rugăciunea Domnească) și în timpul oficiului consecutive a Sfântului Mașu. El nu numai că se vădă, îspitește, huleste, dar și desconspira. Asistăm la un fel de autodemascare a diavolului.

Suspiciunile și nelămuririle apar mai des cuprinsă la felul acestuia de a se manifesta: vocea doigtă, cu inflexiuni caraghiase, exprimarea simplă și agramată; vizuirea cam vătășă despre lume; sinceritatea aparent inexplicabilă și observabile marginale aparent gratuite etc. Nu îi se pare oamenilor dracul destul de serios!

Aceste rezerve și nelămuriri reflectă înainte de toate neglijarea (și deci necunoașterea) de către omul modern a formelor tipice de manifestare a răului, precum și a formelor tradiționale de combatere a acestora.

Ignoranța și **mentalitatea**

pozitivistă î-l au îndepărtat pe omul modern de aceste probleme.

Oricât ne-ar părea

astăzi de neobișnuită sau

extravagantă, faptele de la

Sihărișe încadră în sănătate

paroxismul în momentele cheie

evocând curăția și forța duhovnicească a vietii mănăstirești. DUCĂ-SE PE PUSTII exprimă ideea îndepărtării de oameni, deci anularea rațiunii însăși de a fi a diavolului, care se vrea că mai "impieflat", intrat în om sau măcar în animale (a se vedea vestitul episod cu demonii scosi dintr-un om posedat și trimisi, la cerere, într-o turmă de porci, loc evangelic pe care Dostoievski l-ales ca motto al romanului său *Demonii* sau - cu o altă traducere - *Pozetații*). Mai ales în timpul exorcizărilor, demonii intră în panică și formulează cererea de a nu fi lăsați "pe puști", adică "neimpieflată", marginalizați, nefuncționali. Căci dracul n-are puterea de a intra în cinea după bunul său plac, ci numai trimes sau chemat. Se spune că Dumnezeu nu-i lasă pe diavoli să acționeze în lume peste puterea de rezistență a oamenilor, nici nu le îngăduie să se atingă de libertatea acestora. Diavolul îspitește, dar nu poate să silească. Poate cere consumămantul, dar nu poate constrâng. De aceea "omul năzdrăvan", după o vorbă a lui C. Noica, îi poate veni dracul de hac, cum se și întâmplă uneori în folclorul nostru (Păcală, Ivan Turbincă etc.).

Mai există lănoi și o seamă de nume populare ale diavolului receptate astăzi drept burlești (și poate chiar izvodite cu această intenție). Etimologia unora rămâne obscură (continuare în pag. a II-a)

CU LUMEA

exorcizării, care pentru oamenii de altădată era aproape banal. Vocea diavolului se circumscrie firesc în sfera grotescului. Forța dumnezească a slujbei de exorcizare îl obligă nu numai să iasă din persoana posedată, dar să se și demasă în chip umilitor. Cu excepția vocii, el împrumută structurile persoanei posedate (limbaj, nivel intelectual, cîmp de experiență și preocupări). Poate în suflare gânduri necurate, dar nu poate cîti în cugetul adânc al omului (pe care numai Dumnezeu îl cunoaște), mulțumindu-se să se orienteze după vorbele și faptele noastre. Taina unui cuget curat, ce lucrează tăcuț în totă nuditatea lui, îl surprinde și-l înfurie, cum se întâmplă și cu tânără femeie tămăduită la Sihăstria. Exorcizarea poate și să nu reușescă (succesul depinzând de forța spirituală a tuturor factorilor implicați). Cei mai puternici demoni, avertizează îlisus, nu ies decât "cu post și rugăciune", deci numai printr-o mare curăție și trezivie spirituală (mai lesne de găsit în mediul mănăstiresc). Iată numai câteva deslușiri sumare pentru receptarea adevarată a exorcizării de la Sihăstria.

Din păcate, omul modern a pierdut dimensiunea metafizică a răului. Pentru el

acesta s-a "desacralizat", fiind "sesizat, de obicei, doar în "camuflajul" lui profan. Constatăm fenomenele, dar nu mai intuiu esențele. Ne pierdem printre efecte și ignorăm cauzele. Iar când răul se întâmplă să nici se vădească în totă nuditatea lui, ni se pare o poveste de adormit copiilor! În felul acesta răul poate lucea aproape nestingerit. Inconștient satanizat, lumea lui Hristos amenință devinătă lumea lui Antihrist.

Spre a ne putea apăra de rău, ar trebui mai întâi să învățăm a-i recunoaște în ipostazele lui tipice, apărând la experiența acumulată prin vecură. Cunoașterea dracului este esențială și urgentă, căci numai cunoșcându-l îl pot înțelege cunoaște. Orice bagatizare a problemei nu poate fi decât tot o lăudă răului, care merge până la a ne îspiti să credem că... nici n-ar exista! Diavolul ar dori să ne smintească și să ne anuleze prin uitare și indiferență. De aceea ar fi de prisos să începem a ne reținem să cîte ceva despre el. În cele din urmă nu ne propunem să facem neapărat "filozofia" dracului, ci doar descrierea rezumativă a cătorva aspecte ale demonicului, mai cu seamă așa cum le aflăm păstrate în limba și tradițiile noastre.

(urmăre din pag. a 10-a)

(NICIPERCEA, SARSA-ILĂ). Altele au origini interesante, pline de semnificație.

Cunoscutul SCARAOȚCHI (variantă: SCARAOȘCHI), atât de frecvent în basmele, legendele și snoavele românești, treacănd cel mai adesea drept căpetenia dracilor, provine etimologic din sl. *Iskariotski*, care nu este decât cognomenul lui Iuda (Iscarioteanul), vânzătorul de Dumnezeu. Nu-i de mirare că acest cognomen, având în vedere că Iuda reprezintă întruchiparea supremă a păcatului omenscă, a devenit nume diabolic. Știm că în *Infernul* dantesc lui îi este hărăzit chînul cel mai cumplit: să fie mestecat veșnic chiar în gura lui Lucifer. Diavolul a intrat în Iuda și l-a mănat spre nebunia vânzării, dar Iuda nu e mai puțin responsabil, căci, aşa cum am văzut, dracul nu poate intra în oricine și oricum. "Răul trebuie să vină, dar vai de cel prin care va veni!", spune îlisus. Și adaugă: "Mai bine i-ar fi fost lui să nu se fi născut". Iuda însuși a simțit această uriașă răspundere, dar, în întunecarea lui, a crezut că poate spăla un păcat cu altul (sinuciderea prin spânzurare).

TARTORUL (cu variante mai vechi, păstrate doar regional: TARTARUL, TARTĀRUL, TARTORELE), de unde și denumirea sugabeata TARTACOT (amintind de Barbă-Cot, piticul năstrușnic din basmele noastre), este pus în legătură cu grecescul Tā-

interesant este cel al demonului erotic masculin numit ZBURĂTOR. În folclorul românesc este des pomenit, deși cu determinări cam vagi, TALPA-IADULUI, un fel de matrice infernală, ce uneori apare drept "muma diavolilor", așa cum există și "muma zmeilor". Este însă de presupus că personificarea este mai târzie și că, inițial, Talpa-Iadului nu era decât echivalentul popular românesc al miticului Tartar, conținând ideea de adâncime maximă și deci de indefinită departare în spațiu (de unde, poate, înțelesul expresiei curente "la mama dracului").

La aromâni diavolul este ATEL CU UN CICIOR (existând și o legendă explicativă a infirmității cu pricina, la care se referă și Tache Papahagi în al său *Mic dicționar folkloric*). "Diavolul șchiop" este foarte popular și în Occident (unde a ajuns până în literatura cultă). Fiind vrăjmașul oricărei moralități, principiul însuși al anomalialui în lumea stricată de păcat, diavolul este văzut firesc sub semnul diformității (șchiop, chior, strâmb, "poicit" în genere). Diformitatea fizică funcționează ca semn al diformității moral-spirituale.

Oarecum curios este numele folcloric de AGHIUȚĂ, diminutivare ironică a grecescului aghios, "sfânt". Aghiuță s-ar tălmăci aşadar "sfântulețul" sau "sfîntișorul". Se naște întrebarea dacă nu cumva avem de-a face cu o tendință autohtonă de bagatizare a răului, ba chiar de simpatie față de "pitorecul" acestuia. Când dracul devine Aghiuță, Michiduță, Nichipercea sau pur și simplu "drăcusor", te întrebi dacă nu cumva romanul suferă de o duioasă inconștientă. Oare acel "Dracul nu-i așa de negru pe căt pare" nu-i tot un

document lingvisic al acestei tendințe primejdioase, constând în "îmblânzirea" imaginii dracului, ba chiar în "acomodarea" cu acesta? Când românul spune "Multe pe lumea astă le-a făcut și diavolul", nu pare să fie vorba doar de o reminiscență bogumilică între altele, ci de-a dreptul de o doză de înțelegere și chiar de admirare pentru "activismul" și "puterea creatoare" a dracului. E ca și când ai spune, cu un spirit de justiție prost înțeleasă: "Să dăm dracului cele ale dracului și lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu!". Pe de altă parte, românul pare să creadă că dracul se lasă "șmecherit" și că puterile lui pot fi împrumutate de om despre care se poate spune admirativ că este "al dracului" sau "dat dracului", ba chiar capabil "să facă pe dracu-n patru". Sigur, Ivan Turbincă sau Pacală sunt gustoși în sfera ficțiunii, dar românul își lasă impresia că pentru el nu există granițe efective între ficțiune și realitate. Și nesăbuința românească ajunge până la acel proverb care să ardea de seamă de multe din erorile tragice ale raportării noastre la existență, nu numai ca individu, dar și ca neam: "Fă-te frate cu dracul până trezi puntea"! Această vorbă închipuită înțeleaptă ar putea fi luată drept una dintre bazele explicate ale "ratărilor" noastre istorice. Se poate scoate de aici toată "filozofia" compromisului la români, toată naivitatea rânduierilor noastre istorice și o bună parte din motivația aceluia "n-a fost să fie" despre care s-a spus că ne urmărește ca o fatalitate. Căci cine se face "frate cu dracul" nu trece niciodată "punțile" esențiale, dracul fiind vrăjmașul nedezmințit al oricărei împliniri sau izbânzi pozitive. S-ar putea spune mai degrabă că destinul nostru nu-i va afla împlinirea decât în măsură în care vom fi în stare să ne lepădăm de această falsă înțelepciune. Nu există naivitate mai mare decât

să crezi că Părintele Înșelăciunii s-ar putea lăsa omenește înșelat sau că, altfel spus, omul ar putea fi mai "al dracului" decât dracul! Și cum să te înfrătești cu ne-fratele însuși?! Sau cum să realizezi ceva în cîrdășia cu cel ce năzuiește *nemicul*?! Înțelepciunea altora ne învață ca "dracul știe ce-i binele, dar nu vrea să-l facă". Diavolul poate oferi cel mult iluzia condiționată a binelui (ca Mephisto în mitul faustic), ceea ce Noica numea, în termeni filozofici, "primul posibilul asupra realului" (adică aventura besmetică pe marginea neantului). Creștinește vorbind, noi avem de ales între a fi "robii lui Dumnezeu" sau robii diavolului. Între aceste două stăpârii metafizice nu există compromis ("Nu poti sluji și lui Dumnezeu și lui Mamona"). Nici măcar dacă ești român...

VASILE A. MARIAN

P.S. Poate vom reveni într-un număr viitor, că să mai trecem în revăstă căte ceva din cele ce ni le spun despre forțele răului Scripturile, teologia, folclorul și limba română. Și poate că se va găsi cineva, mai vrednic decât noi, care să scrie o carte actuală despre diavol și lucrările sale, dintr-o perspectivă căt mai cuprinzătoare, implicând deopotrivă teologia, istoria religiilor, filozofia, psihologia, lingvistica, folcloristica, istoria literaturii, istoria artelor și chiar istoria generală. Este, în valimășagul acestor vremi, o mare datorie mistică și morală pentru adevărată conștiință creștină. Păcat ca domnul Andrei Pleșu să hotără să scrie numai despre îngerii cei buni, aflată dincolo de orice "dilemă" lumească! Rămâne întrebarea dacă "gratuitatea" nu este și ea o formă subtilă de "ispită" ...

PRIN POARTA CEA STRÂMTĂ

Corneliu Z. Codreanu, Ion I. Moța și Vasile Marin au fost, fără îndoială, figurile cele mai ilustre ale Mișcării Legionare de până la 1938. Toți trei aveau să sfârșească, în '37-'38, ca martiri ai Neamului și ai Crucii. În urma lor au lăsat familiile îndurerate și hărâzite ele însăși altor grele încercări. Cele trei văduve - Elena Codreanu, Iridenta Moța (sora Căpitanului) și Ana-Maria Marin - vor fi hărțuite ani îndelungă, atât sub Carol II și Ion Antonescu, cât și sub comuniști.

Doamna Elena Codreanu și doamna Iridenta Moța au rămas în țară. Doamna Ana-Maria Marin, după ani grei de închisoare, a emigrat în Elveția ("De 18 ani trăiesc pe malul lacului Lehman"), unde a avut răgazul și harul de a sțearna pe hărție o prețioasă suita de amintiri, al căror interes depășește cu mult latura strict personală. Nu sunt doar pagini din viața unei Doamne exemplare, ci adevărate documente de istorie contemporană. Mai ales în ultima sa carte, apărută de curând la Editura "Gordian" din Timișoara și purtând ca titlu o cunoscută metaforă creștină - **Prin poarta cea strâmtă**, doamna Ana-Maria Marin devine mărturisitoare harismatică pentru o întreagă generație martirizată și pentru câteva zeci de ani de istorie românească ("Am terminat de scris o poveste trăită, povestea Cruciaților secolului XX, săga cavalerilor verzi, ostăjii ai Arhanghelului Mihail"). Dar interesul cărții nu stă doar în pura factologie, ci și în capacitatea de lucidă meditație creștină a autoarei, precum și în măiestria și siguranța stilului. Substanța ideatică și scriitura de tip modern, luminate de o neretică, dar fermă conștiință creștină, amintesc într-o oarecare măsură de *Jurnalul fericirii* al regetului N.

Steinhardt (d-na Ana-Maria Marin, născută Ropala, medic de profesie, este și figura unui ofițer român și a unei evreice creștine, îmbinând în mod fericit virtuile sufletului românesc neatins de morbul balanic și pe cele ale sufletului evreiesc neotrăvit de morbul sionist).

Volumul se prezintă clasic prin concizie și modern prin structură, urmând "fluxul memoriei", alternând secvențele temporale și spațiale, dar ocolind cu mult tact excesele analitice sau descriptive. Hotărât lucru, doamna Ana-Maria Marin dovedește calități scriitoricești denume de invidiat. De aceea lectura devine o sărbătoare și ajungi să regreti la sfârșit că nu durează decât preț de 88 de pagini!

Memoriile se referă la figuri și evenimente cuprinse între 1932 (anul în care tânără doctoriță Ana-Maria Ropala îl cunoaște pe Tânărul avocat, publicist și luptător naționalist Vasile Marin) și 1964 (anul în care, "cu părul alb", văduva eroului de la Majadahonda, Comandantul legionar Vasile Marin, ieșe pe poarta închisorii de femei de la Oradea, după șase ani de înțemnițare ilegală, fără procedură judecătorească).

O viață plină de experiențe-limită, trei regimuri politice (carlist, antonescian și comunist), tragedia legionară și o întreagă galerie de figuri de neuitat joacă parcă aievea pe dinaintea cititorului. Portretele, uneori întregite subtil din imagini disparate, sunt întotdeauna vii și surprinse în esențialitatea lor: Vasile Marin (Vasia), mama acestuia, Cornelia Codreanu, Elena (Lilica) Codreanu, "fetele" din închisoare (mai ales "Motânelul", Marieta Nicoară, viitoarea Maică Mihaela, săvârșită din viață în închisoarea comună de la Ciuc, după o îndelungată suferință), "cuconul Bibi" ("mare moșier, mare avocat, mare păcălit"), dar

și Valerica țigancă (gardiană de la Jilava), turnătoarea Illeană (de la Mislea) sau "Neagra" (securista parșivă de la Bacău) - ca să dăm doar câteva exemple.

Grăitor și emoționant este acest pasaj din spatele finalului volumului: "Cabala care a desființat fizic Mișcarea Legionară și care continuă să o minimalizeze și să o învinuiască de crime, este o campanie minciinoasă și interesată; mă loveste și pe mine, care am trăit lângă ei, pe bărbatul meu mort ca un erou în Spania și pe toți capii Gărzii de Fier, uciși pe pământul patriei de Carol al II-lea, de generalul Antonescu și de comuniști. Lovește pe toți legionarii care au trebuit să se expatrieze și care au continuat lupta pe pământ străin pentru trecutul glorios, cultura, educația și credința Mișcării lor.

Depun mărturia unei vieți - și încă a multor alțora - pentru ca să se cunoască adevărul. Cu acest scop am scris aceste rânduri." (pp. 87-88).

Doamna Ana-Maria Marin face parte dintre acei "oameni tragic și sintetici" despre care vorbea Vasile Marin în *Crez de generație* și care au încercat cândva, împotriva tuturor vrăjmășilor și trădărilor, să dea Neamului Românesc și Creștinătății Răsăritene un sens activ și major, istoric și spiritual. Sângele celor mai mulți dintre ei strigă din pământul acestei țări mucenicite; oasele altora se odihnesc prin cimitire străine; iar cei puțini ce au mai rămas în viață sunt poate pildele viei pe care Dumnezeul Neamurilor le-a păstrat dinaintea unei generații piticte. Oare văzându-i, nu-i vom vedea și auzindu-i, nu-i vom auzi? Atunci ar însemna că nu ne-am născut decât ca să simă groapă destinului românesc.

ADOLF VASILESCU

DEMNIȚATEA ȘI DECENȚA SUFERINȚEI

În 1965 iau cunoștință despre existența unei "literaturi subversive": memorialistică deținutilor politici. Circulau clandestin câteva manuscrise dactilografiate și pe unul, intitulat *În beciuri*, reușesc să-l citesc. Copia ce ajunsese la mine era foarte ștearsă, trebuia, pur și simplu, descifrată. Efortul lecturii era meritat pentru că luam cunoștință cu un document ce părea, la o lectură naivă, că aparține literaturii **absurdului**. Nu puteam crede că deținutii politici au putut să îndure atât de umilințe și răutăți bestiale, totul părea neverosimil relatații ca-ntr-un roman al unui scriitor cu o fantezie de bordantă.

Toată literatura "obsedantului deceniu", care a apărut mai târziu, mi-a părut "floare la ureche" pe lângă însemnările memorialistice ale celor ieșiți din închisori.

Cățiva ani mai târziu am avut naivitatea să cred că această memorialistică va putea să fie publicată căci fără ea nu se poate scrie adevărată istorie. Dar de la an la an cenzura devinea tot mai vițeană. Nu pentru că trebuiau ascunse greșelile comuniste - unele erau recunoscute oficial, se vehicula, chiar preceptul creștin că "nu este om care să nu greșească" - dar era jință sub tacere, pentru a nu fi pilduoitoare pentru generațiile tinere, demnitatea cu care au știut să se confrunte în închisori aceia care nu numai că au fost nevinovați, dar au fost adevărați martiri ai neamului nostru.

Abia după 1989, relatările despre soarta deținutilor politici au putut circula, aproape nestință, prin publicații, emisiuni radio și de televiziune (serialul *Memorialul durerii* e, de-a dreptul, excepțional), și numeroase cărți. Printre aceste cărți, un loc distinct îl ocupă *Anii de groază din România comună*, semnată de Virgil Mateiaș.

Aceste cărți au multe asemănări pentru că însuși "tratamentul" deținutilor politici a fost anamănător, dar nu știu de ce am impresia că manuscrisul, ce circula în 1965 printre deținuți și apropiatii acestora, este o variantă a cărții lui Virgil Mateiaș, publicată la Madrid în 1991.

O secvență a cărții sale poartă titlul volumului manuscris, *În beciuri* și de asemenea, se amintește și de către anonimul autor al manuscrisului despre "activitatea de reeducare" relatată de Dumitru B. (acu), extinsă și prin alte închisori.

Autorul *"Anilor de groază"* este pomenit de Virgil Ierunca, în cartea sa despre *Fenomenul Pitești* printre cei care au avut tăria să reziste și chiar să se opună "reeducării".

Așa cum precizează într-o prezentare N. (Ioacă) R. (osca), cartea lui Virgil Mateiaș este "mărturia cutremurătoare" a celui care a îndurat 16 ani de temniță și care "descrie cu un realism crud patimile sale în acest lung interval de detenție, bătăile cele-șăsuferite la Securitate pentru a-l obliga să declare ceea ce voiau anchetatorii lui, care nu corespundeau adevărului, bătăile și schinguirile de demențiale suferite în cursul sesiunilor,

așa numite, de *reeducare*, la Ocnele Mari, unde uraganul de ură și de minciună a desfigură și otrăvit mintea și inima omului".

Cronica faptelor din închisori este sobră și exactă, uneori seacă. Autorul înălță parțial detalii ce ar putea să dea expresivitate literară însemnărilor sale care au, aşa cum și-a dorit, sinceritatea și simplicitatea spovedaniei. Din gama ororilor din închisori nu sunt alese fapte de efect pentru că toate sunt de neconcepț și cutremurătoare pentru cititor.

Anii de groază în România comună este o carte documentară cu mărturiile revelatoare despre extinderea "reducării" și închisorile de la Ocnele Mari și Aiud, despre teroarea exercitată în timpul anchetelor și judecărilor, despre regimul de exterminare, prin cele mai incredibile mijloace, al deținutilor politici, ca și despre urmările și discriminările acestora după eliberare.

Desigur, valoarea documentară a acestei cărți este incontestabilă, dar valoarea ei educativă este poate mai mare. Autorul să-si simtă dator "a spune întregul adevăr, numai adevăr și a nu ascunde nimic" din ceea ce știe, cu puterea unui jurământ în spiritul dreptății și pentru a-i ajuta pe contemporanii să "să scape de păcatele și alterările sufletului, înșelătorie, dezamăgire, crima și, de asemenea, pentru a preîntâmpina și păzi pe urmași de aceleasi căderi și urmări diabolice prin promovarea virtușilor creștine și a

sentimentului de onoare, demnitate, generozitate și dăruire în vedere înfrângerii răului și izbânda binelui și a armoniei între oameni."

Adevărul despre ceea ce au îndurat deținutii politici, despre întreaga "lume" a închisorilor, în relatările lui Virgil Mateiaș, demonstrează că de departe poate să ajungă rezistență fizică și morală a omului, pe de o parte, și bestialitatea, pe de alta parte. Nicim însă nu impresionează mai mult decât demnitatea cu care au reușit să înfrângă toate suferințele definitiv politici.

Emoționantă mi s-a părut mărturisirea lui Virgil Mateiaș, autorul valorosului memorial despre demnitatea și decența deținutilor politici: "Atât de profunde și de agoneze au fost suferințele, încât încerci un sentiment de vinovată vulgaritate divulgându-le."

Generațiile mai tinere, ca și justiția și istoria, au nevoie însă de aceste destăinuirii. Cei care au înfrânt cu demnitate și decență suferința nu săvârșesc o impiecată dezvaluind-o întrucătirea adevărului și a Poporului Român.

Autorii unor memoriale, ca cel de la *ANII DE GROAZĂ*, au avut onoarea de a suferi pentru Poporul Român, spunem parafrându-l pe Petre Tuțea, "colegul" lui Virgil Mateiaș de la Ocnele Mari și Aiud.

SILVIU GUGA

DREPTURILE OMULUI PENTRU ROMÂNII DIN DREAPTA ȘI DIN STÂNGA PRUTULUI

Toți cei de bună credință au amara impresie că, în mult discutată problemă a drepturilor omului, gradul de umanitate și calitatea de om a individului sunt stabilite după anumite criterii și cărora aplicabilitate este selectivă, restrictiv-limitată. Această impresie se amplifică după Conferința Mondială pentru Drepturile Omului, desfășurată la Viena în a doua parte a lunii iunie a.c., care s-a ocupat în mod selectiv - acesta-i adevărul-doar de drepturile, încălcate și nerespectate, ale unei anumite categorii umane. Dezbaterile "competentei" Conferințe ne face să ne amintim circumstanțele în care a avut loc inaugurarea la Washington, în primăvara acestui an, a Muzeului Holocaustului. A reieșit, cu acest prilej, că milioanele - numărate cu mai multe zeci - ale victoriei comunismului continuă să nu însemne mere luană față de cele ale "holocaustului oficial". Prin urmare, există o scară a priorităților și a valorilor în "materie" de drepturi ale omului, autori de crime de genocid și de victime ale acestora.

În capitala Austriei, la amintita conferință, se pare că liderii politici participanți nu s-au prea învrednicit a se ostene cu punerea în lumină și cu apărarea drepturilor tuturor acelor oameni, din întreaga lume, ce sunt victime ale actelor criminale și brutale de genocid sau purificare etnică, de necunoaștere a entității lor etno-naționale și statele, de încălcarea grosolană a drepturilor naturale și elementare ale multor comunități și categorii umane. Prin abordarea realităților într-o astfel de manieră, au fost eludate sau complet trecute sub tăcere situațiile tragice ce-i privesc pe kurzi, pe tibetani, pe musulmani din Bosnia-Herțegovina, sau pe români de pe Nistrul.

În vreme ce Dalai Lama - liderul spiritual al tibetanilor aflați de aproape o jumătate de veac sub "ocrotirea" Chinei comuniste - nici n-a fost admis la lucrările în plen ale C.M.D.O., președintele unei părți a românilor, participant la această reunire plenară, a "uitat" cu desăvârșire că mulți frați din "cealaltă parte" a acestui neam - păstorită de alt președinte - continuă să fie victime ale fărădelegilor și barbariilor unor pseudo-autorități ale unei hihere statale inventate de forțele imperiale kaghebiști/comuniste. La Viena, președintele Ion Iliescu s-a mărginit la exercițiul retorice în limbi străine, într-o încercare de a convinge lumea că țara pe care o reprezintă se poate înscrie pe traiectoria democrației și legalității sub conducerea comuniștilor convertiți la principiile împotriva căror au militat întreaga viață. Cel mai puțin convingător, domnia-sa, rămâne pentru mulți dintre cei ale căror interese pretind că le apără.

În acest răstimp, la Tiraspol, pe tot parcursul ultimelor săptămâni, continuă oribilă încenare și judecăță împotriva patriotilor români basarabeni din grupul lui Ilie Ilașcu. În scopul intimidării victimelor, spre a le distrugă moralul și spre a îmâna "convingători", tortionarii și călăii bolșevici nistreni îl supun pe prizonierii români, victime ale josnicei farse, pe lângă torturile fizice și lipsirea de asistență medicală, și la inumanele încenări de execuții simulante. Se folosește gama variată a metodelor tipice monstruozaților practice în infernul temnițelor staliniste.

Pe de altă parte, la Chișinău, refugiații de pe Nistrul ce și-au părăsit casele și așezările incendiate și distruse, cei ce au trebuit să-și abandoneze chiar și morții căzuți în încleștarea cu forțele separatist-divizioniste, își continuă calvarul. Românii basarabeni, bejeniți din fața urgiilor dezlănțuite de apărătorii imperiului slavo-bolșevic, se află în situația de a fi evacuați cu forță din adăposturile în care au fost cazați provizoriu în capitala Basarabiei. În același timp,

mass-media face cunoscut că în Republica Moldova, cu sprijinul direct al autorităților acestui stat, mii de copii din Belarus urmează să se bucură, pe perioada vacanței de vară, de ospitalitatea și dulceața odihnei pe plaiurile basarabene. Dar, familiile și orfanilor celor căzuți în războiu cu separatisti, încehat cu pacea ticăloasă din iulie trecut, hotărâtă la Moscova și pusă în aplicare la Chișinău și București, li se refuză de către aceleși autorități ocrotitoare căminul național în statul pentru care le-a fost pretins sacrificiul suprem. Pentru puterea neo-cripto-comunistă, fie ea din stânga ori din dreapta Prutului, români adevărați iubitori de NEAM și ȚĂRĂ sunt mu numai inutili, dar și foarte incomozi.

***

La sfârșitul acestui veac, pretins al triumfului drepturilor omului, pe întreaga planetă, tocmai în numele acestor "drepturi", au loc cele mai înfricoșătoare atrocități și cele maijosnice fărădelegi. Exemplul etniei kurde este unul dintre cele mai complete tragedii consumate în istoria umanității. Trăitorii în șase state actuale - Armenia, Azerbaidjan, Iran, Siria, Irak, Turcia -, numărul kurzilor este apreciat la cifre variind între 8 și 30 milioane de susține, majoritatea dintre ei viețuind în ultimele două dintr-statele enumerate. Cu complicitatea nemijlocită a marilor puteri și a organizațiilor mondiale - Societatea Națiunilor (defuncță) și O.N.U. (în viață) - acest popor este la discreția regimurilor și a dictatorilor ce-i refuză nu numai recunoașterea dreptului de a avea un cămin național, dar și cel mai elementar drept, acela de identitate etnică.

Ce-i drept, români nu se află în situația kurzilor, de a nu fi recunoscuți ca popor și de a nu avea nici o patrie. Ba, dimpotrivă, ei sunt ca și cum ar fi un popor și jumătate, după aproape două veacuri de stăpânire și dominație turco-bolșevică. Răstimpul petrecut la sămul și în umbra colosului de la Răsărit nu este fără consecințe dintre cele mai grave. Nu întâmplător la Chișinău ca și la București se ezită între obedienea față de Moscova și gesturi de curioză prooccidentală, apropierea de Apus neputând fi mai multă decât permit interesele geopolitice ale celor mari. De fapt, aprecierile doamnei Lalumiere cu privire la situația politică și etno-socială din Basarabia pe care o socotește normală în evoluția ei dependență de fostul imperiu sovietic, ca și ultimele îndemnuri ale Apusului de strângere a legăturilor "răsăriteano-răsăritene" sunt edificatoare pentru înțelegerea jocului intereselor în spațiul european locuit de români.

Dacă motivul autoapărării, invocat de S.U.A., ca temei justificativ al ultimei acțiuni americane contra Bagdadului, este considerat de către ministrul de externe rus A. Kozařev conform cu normele de drept internațional, de ce nu ar putea fi socotită conforme cu aceleași norme de drept orice potențială acțiune în spațiul balcanic și la Dunărea de Jos(!), regiune în care istoria intereselor geo-strategice rusești își măsoară vechimea în secole. Chiar dacă URSS nu mai există, ar fi o mare eroare ignorarea disponibilității expansioniste slavo-ruse.

***

Desfășurată în același timp cu amintita Conferință de la Viena, vizita la București a primului ministru slovac Vl. Meciar nu poate fi socotită deloc întâmplătoare, după cum deloc accidentale au fost manifestările și lăunările de poziție antimaghiare ale acestuia. Attitudinea în această direcție a demnității slovac coincide perfect cu politica sovin-extremistă și naționalist-comunistă practicată cu perseverență de către factorii de putere din România și de

partidele clientelare. Prin colaborare cu cripto-comuniștii slovaci, diversiunea "Ardeal" poate să devină mai eficientă. Apelând la pretinse pericole care pun în cauză interesele naționale și care nu pot veni, nu-i aşa(!), decât din partea Ungariei, deturnarea preocupărilor și intereselor celor neavizați și ignoranți, de la adevărătele cauze ale actualei situații a lucrurilor dă roade. În acest fel, scopul menținerii și intrării structurilor comunist-securiste, întemeiate pe legături de tip mafiot, se realizează cu eforturi minime. Or, căt timp nișnii nu și pune întrebarea, dacă și ungurii își doresc să devină minoritari în propria țară, diversiunea întemeiată pe ignoranță și instincțe primare nu întâmpină nici un obstacol.

Dacă un pericol unguresc real nu există, el trebuie inventat! Lucrul este ușor de realizat cu ajutorul T.V.R. care utilizează cu dărinie specialiști și metode care au dat întotdeauna rezultate sigure. Dacă evenimentele de la Tiraspol și Chișinău sunt sistematic ignorate, sau, cu vagi ecouri, doar, la T.V.R.; dacă ceea ce se întâmplă la Moscova, Belgrad și Atena (unde s-a produs și recentă vizită a lui B. Elțan) este oglindit "cum trebuie" pe micul ecran, prin sublinierea strânselor noastre legături cu "vecinii și prietenii tradiționali", și dacă Vl. Meciar este intens mediatizat, mai ales atunci când vorbește despre "problemele pe care le are Slovacia cu minoritatea maghiară din această țară", și mai cu seamă, când precizează că domnia-sa a constat "că minoritatea slovacă din România este mai bine tratată decât cea din Ungaria", atunci cine să mai aibă timp a se ocupa de procesul intentat la Tiraspol, sau de problema Reîntregirii, de realul pericol slavo-comunist, de corupție și ruina economică, ori de cursul restaurației comuniste?

***

Ultimele evenimente petrecute în Parlament pun în evidență cel puțin două laturi ale adevărului despre România. În primul rând, aceea realitate evidentă că țara nu-i nicidcum statul de drept în care Constituția și legile nu au pe numen și numeric deasupra lor. În al doilea rând, este evident că politica secretă și serviciile de informații au sub controlul lor întreaga viață politică și economică a țării.

Câtă vreme foștii căntăreți de curte ai ultimei dinastii comuniste și artizanii ai cultului personalității "odiosului cuplu" se bucură cu prioritate și în exclusivitate, de servicii speciale de protecție, gata să reducă la tăcere pe cei de altă opinie, nu-i de așteptat să se întreprindă nici măsuri ferme și eficace contra corupției și nici gesturi hotărâte în sprijinul frațiilor români basarabeni, a căror soartă este la discreția prigoñitorilor stalinisti-bolșevici.

Promisul tratat de fraternitate româno-român(basarabean) n-a mai fost semnat nici la ultima vizită la Chișinău a domnului Meleşcanu de la sfârșitul lunii iunie. Desigur, pentru români ce gădesc simți și reacționează ca atare, un asemenea act este inutil, iar cei care-i simt nevoie față de săpăt, probă frăției lor prin lucrare contra intereselor firești și materiale ale neamului românesc. Aceștia rămân frați întru roșu de seceră și ciocan, sub vegheia stelei Kremlindului; ei se află încă peste tot, la Tiraspol, Chișinău și București supuși credințioșii al Marei Stăpâni de la Moscova.

În sfârșit, avem o mare "realizare" în interesul românești: deschiderea Ambasadei române la Chișinău. E ceea ce rușinoasă "realizare" pe care am înfăptuit-o, exact ceea ce vrea Moscova: confințarea de către noi, români, a două state românești. Absurditatea este descompunătoare și e tot mai greu să revenim la firesc.

NICOLAE POP

Editia a treia a *Dogmaticii* Sf. Ioan Damaschin (+749), în traducerea românească a pr. D. Fecioru, a apărut de curând la editura "Scripta" din București. Ne aflăm în fața unei cărți fundamentale pentru teologia ortodoxă, mult mai vie, după aproape 13 veacuri, decât multe dintre tratatele moderne de Dogmatice. Această carte clasică a Ortodoxiei, concisă și limpida, de o mare adâncime speculațivă și duhovnicească, aduce într-o lume obosită și dezduhovnicită prospetimea și harul patristică răsăritene, arătând o dată în plus că savantă teologie modernă nu reprezintă decât niște marginalii grecio-e latexe Sfintilor Părinti. Cartea de față inaugurează colecția "Mari scriitori creștini", în care se mai află în curs de apariție volumul de tinerețe al pă. D. Stăniloae, *Viața și învățările Sf. Grigorie Palama*. Îngrijitorul colecției este domnul Octavian Chețan, care se pare că a devenit după decembrie '89 dintr-un campion al ateismului marxist, un promotor al valorilor creștine! Să sperăm că în ceea ce-l privește nu va mai avea loc o "Revoluție"...

O altă carte de tinerețe a pă. D. Stăniloae revăzută lumina tiparului la Editura "Paideia" din București: *Pozitia domului Lucian Blaga față de creștinism și ortodoxie* (apărută mai întâi în "Telegraful român" și apoi în volum, în anii 1940-1942). Cartea a făcut mare vîlvă la vremea ei și a dus la înăsprirea relațiilor între L. Blaga și D. Stăniloae, definitiv și ruptura lui Blaga de gruparea gândiristă. Neplăcerea pentru gânditorul Blaga venea nu numai din critica *teologică* a teoriilor sale, dar și din evidențierea tangențială a unor puncte vulnerabile chiar sub aspect strict *filosofic* (mai ales în cap. "Cosmologia d-lui Lucian Blaga"). Noua ediție, îngrijită de d-l Mihai-Petru Georgescu, includează într-o *Addenda* și pamfletul blagian "De la cazul Gramă la tipul Gramă", replică ce nu-l prezona reașeză pe autor, cel puțin din două motive: în primul rând că pă. D. Stăniloae nu este un popă oarecare, ci cel mai însemnat teolog român al acestui veac; în al doilea rând că L. Blaga se face ușor ridicol prin autoechivalarea cu Eminescu și, în general, prin părările cam exaltează despre sine însuși. Este surpriză că noii editori au păstrat în titlul cărții în mod naiv, pe acel "Domnului Lucian Blaga", care nu se mai motivează în cazul unui defunct (ca să nu mai vorbim de inconveniență și chiar incorectitudinea grafiei: domnului-pe copertă, slui-in interior).

Volumul *321 de vorbe memorabile ale lui Petre Tuțea*, în seria "Antologile Humanitas", este realizat și prefărat de ("O posteritate în cincizeci de pagini") chiar de d-l Gabriel Liiceanu, directorul Editurii

"Humanitas". Chiar dacă unora procedeul li s-a putut părea neserios, credem că d-l Liiceanu a înțeles corect "fenomenul Tuțea" și calea lui optimă de valorificare. Alături de antologia *Între Dumnezeu și neamul meu* (Editura "Anastasia") și *Jurnalul...* d-lui Radu Preda (Editura "Humanitas"), *321 de vorbe memorabile...* îl reprezintă mult mai bine pe "inconfundabil" Petre Tuțea, "cel mai lapidar gânditor român" (prefața, p. 9), decât toate greoaiele volume Tuțea publicate fără tact și fără pricepere în ultimii doi ani, de editori obscuri și improvizati (o nouă specie de trepăduși, ce riscă să devină o adevărată plagă a culturii noastre actuale).

memorii, deși pe locuri scrise cu oarecare stângăcie și destul de râu structurate, reprezintă totuși o mărturie interesantă despre experiența legionară, cum a fost trăită de un simplu "soldat" al Mișcării. Accentele antisimiste nu lipsesc, autorul părând să vadă în stigmatizarea lui Horia Sima o posibilitate de salvare a imaginii ideale a Gărzii. Se reiau în parte, dar cu mai puțină patimă, acuzele formulate în *Istoria...* preotului Palaghijă. Campania antisimistă pare să continue, deși Horia Sima nu mai este. D-l Petru Gheorgheni pare totuși mănat de un sincer imbold lăuntric, misionar. Din păcate, meditația sau sfătușenia nu-l prea prind. Mai înzestrat se arată a fi pentru descrierea umoristică, uneori foarte vie (ca-n paginile în care îl ridiculează pe

acestei lecturi va avea priejul să constate că de relative sunt, în ordinea omenească, atât nebunia cât și înțelepciunea...)

AMOR *

Masoneria continuă să-și consolideze pozițiile în România. Pe acest fond, ziarele "Cotidianul" și "România liberă" au găsit căte o pagină de pus la dispoziția masonului M. Musceleanu, ale căruia elucubrații demagogice, într-o românească aproxiativă, dar plină de morgă, încearcă să acrediteze ideea că între masonerie și creștinism nu există nici o contradicție, ele având cam aceleași principii și deziderate. Un creștin ar putea intra deci în masonerie fără a renunța, nici teoretic, nici practic, la religia și confesiunea sa. Atunci l-am întrebat pe d-l Musceleanu: de vreme ce creștinismul există cu mult înainte de ce a mai fost nevoie de masonerie? Ori, altfel spus, dacă un creștin află în masonerie ce se găsește și-n creștinism atunci la ce să se mai întorce prin Loje? Sau "spiritualitatea" masonică oferă mai mult decât creștinismul? Dar un adevărat creștin nu poate admite aşa ceva. Un adevărat creștin crede și mărturisește că creștinismul este de la Dumnezeu. Masoneria este însă de la oameni. Cum să subordonezi ceva ce este de la Dumnezeu la ceva ce este de la oameni?! Iar dacă cineva este de părere că și creștinismul este de la oameni, acela poate să fie mason, dar creștin nu mai este, căci neagă dumnezeirea lui Hristos, adică temelia însăși a creștinismului. Domnul Musceleanu s-ar putea să credă că și masoneria este de la Dumnezeu ("Marele Arhitect", pe limba dumnealui). Numai că un creștin adevărat nu poate admite nici aşa ceva, căci ar contraveni și Scripturii și Tradiției și rațiunii elementare. Masoneria este ori inferioară creștinismului și atunci creștinul n-are nevoie de ea, ori se consideră superioară creștinismului și atunci creștinul n-o poate socoti decât ca pe o blasfemie. În masonerie nu pot intra decât creștini avorbați. Dialectica domnului Musceleanu riscă să prindă doar la păgânii, la eretici, la atei, la sceptici sau la indiferenți. Nici un creștin credincios nu se lasă smintit de asemenea aiurei. Iar creștin adevărat nu poate fi decât credinciosul. Și atunci? Atunci înseamnă că între creștinism și masonerie nu este și nu poate fi nici o legătură, spiritul masonic fiind, prin chiar esența sa, toacă negația perfidă a creștinismului autentic. Masoneria se apropie mai degrabă de iudaism, de gnosticism și de deismul iluminist - toate negații sau perversiuni ale creștinismului. D-l Musceleanu, săret, știe ce vorbeste, dar nu vorbește ce știe. Este tactica demagogică tradițională a masoneriei când se întâmplă să iasă în public. Dacă se găsește destui care să-și plece urechea la ea, crezându-se emancipați sau subtili, aceia nu sunt creștini decât cel mult cu numele. Adică, aşa zicând, căm în felul în care este musceleanu-Musceleanu...

MARGINALII

consăteanul său, "Romonuțul lui Iaia", nimeni altul decât vestul Romulus Zărani, demnitar analfabet din cicalului Petru Groza; pagina 73, de pildă, este antologică în acest sens, oferindu-ne și adevărată măsură de condeieră autorului).

Din Canada este și d-na Vetașu Pop, autoarea unui volum de *Poeme* (apărut anul trecut într-o a doua ediție, la Editura "Cartea Aromână" din Statele Unite). Ne-am bucurat primindu-l, căci am întâlnit în el prospețimea simțirii românești-dovadă că în exil se pot conserva la fel de bine dimensiunile esențiale ale sufletului național. Că versurile ni sunt întotdeauna destul de sprintene sau cizelate? "Rafinajii moderniști pot să surădă, dar adevărată poezie să în sensibilitatea celor ce știu să facă diferență între efemer și veșnicie. Să printre acestea își are loc fără îndoială și poetă Vetașu Pop" (D. Bacu, 1992).

Anul trecut șef-rabinul Rosen Moses a declarat în mai multe rânduri la televiziune și în presă scrisă, că traducerea în românește a cărții *Mein Kampf* a lui Adolf Hitler ar fi de urgență necesitate și că, de n-ar fi atât de ocupat, să-apuca de aceasta chiar excelența-sa. Acum visul i-s-a împlinit, în ciuda lipsei de tact de care au dat dovadă, în vădit consens, președintele Iliescu și procuratura! Cartea a fost tradusă în românește de doamna Maria Florea și-a tipărită Sibiu (Editura "Pacifică") prin strădaniile și cu răspunderea domnului Oliviu Tocaciu. De luna trecută s-a și pus în vânzare, pe scară largă, la prețul cam exagerat de 6500 de lei. Cela două volume inițiale ("Bilan" și "Mișcarea-național socialistă") apar într-un singur, însoțite de "Cuvîntul editorului" român (ale căruia motivații se punctează prin trei sintagme prețioase: *Audi alteram partem; Amicus Plato... și Honni soit qui mal y pense!*). Cine va face fără prejudecăți experiența

EVREII ÎN ROMÂNIA (12)

7. Perioada atotputerniciei consulatelor

După alungarea turcilor de sub zidurile Vienei (1683), slăbiciunea Imperiului Otoman stimulează tendințele expansioniste atât ale Austriei care în 1699 anexază Transilvania, cât și ale Rusiei care, sub domnia lui Petru I, se apropiie de hotarele Moldovei. În fața acestei duble amenințări, nemaiavând încredere în domnia pământeni, Poarta numește domini din rândul aristocrației greciști de la Istanbul, domnii fanarioți, care vor guverna timp de un secol cele două Principate românești. O perioadă în care ciocnirile de interes între Turcia, Austria și Rusia vor degenera în războiuri săngeroase (1735-39, 1768-74, 1787-92, 1806-1812), operațiuni militare desfășurându-se adeseori pe teritoriul românesc.

Pentru a-și asigura interesele expansioniste, Rusia și Austria constrâng Turcia să accepte înființarea de consulație în Tara Românească și Moldova. Exemplul lor va fi urmat, în curând de Prusia și mai târziu de Anglia și Franța.

Consulatele erau - după normele dreptului internațional - organe diplomatice care, pe lângă atribuțiunile politice urmăreau aplicarea convențiilor comerciale încheiate cu Turcia și asigurau protecția conaționalilor lor. Aceștia, denumiți în Principate *sudiți*, se bucurau de un regim de favoare care era cu atât mai sfidător față de autoritățile autohtone cu căt prestigiul Portii era mai scăzut în relațiile cu celelalte puteri europene. În perioada menționată mai sus, cu îngăduință și, pe acolo, cu sprijinul consulatelor străine, pe teritoriul celor două Principate române pătrund un mare număr de evrei. *"Cu aceasta"*, scrie Nicolae Iorga în ISTORIA EVREILOR ÎN TERILE NOASTRE "am ajuns la o altă fază din Istoria Evreilor la noi. Orânduri din veacul al XVII-lea, micii negustori acaparați din al XVIII-lea, cuprinși în bresle de supuși, de clienti ai Camării Domnești, proprietatea rentabilă a principilor, ajung și acum meșteșugari liberi, fără vreo asociere forțată de corporație, cari, pe o vreme când se schimbă casa, mobila, haina, încălămintea, acoperirea capului, concurează invierunat pe meșterii noștri, pe cari bresla începe să-i încurce, și ajung a-i înlocui pe răape cu totul".

Prinții factorii care au favorizat invazia evreilor în Principate trebuie menționat, în primul rând, războiele duse de Rusia și Austria pe pământul țărilor noastre. Un puternic aflux de evrei galipieni are loc în perioada 1789-91, când Austria a ținut ocupată Moldova de vest până la sud de Roman și, mai târziu, toată Tara Românească. După acești imigranți austrieci vin, spune Nicolae Iorga în ISTORIA EVREILOR, evrei din Rusia, din Prusia și chiar evrei francezi.

Ocupația rusească din 1806-12 a favorizat de asemenea pătrunderea unui mare număr de evrei. Aceștia vin în calitate de furnizori ai armatei, aducând furnituri și băutură pentru trupele de ocupație în condiții avantajoase, fiind scutiți de a plăti taxele vamale. De notat că în timpul acestei ocupații nu intră în țară decât marfă rusească, traficată de negustori evrei. Un alt factor important care a favorizat comerțul practicat de neguștori evrei a fost schimbarea mentalității boierimii față de modă. În această privință, Nicolae Iorga face următoarele afirmații în ISTORIA COMERTULUI ROMÂNESC. "Dar încă de atunci, aşa de mare era lăcomia boierimii mai bogate pentru articole de lux occidentale, încât la 1796 Alexandru-Vodă Moruz trebuil să impiedice importul butcelor de Viena, care se cumpără pe un preț de peste 30.000 lei și cea mai de jos clasă a boierilor fiind mult prinsă de acest lux."

"In legătură cu schimbarea de modă", afirmă Nicolae Iorga mai departe, "Moldova își crește neconenit populația evreiască". Nevoia de lux, de

bijuterii, de haine și de mobile atât de adânc simțită de clasa boierească, era cel mai bun prilej pentru neguștorii evrei, importatori de astfel de mărfuri să dețină un monopol în acest domeniu, eliminându-i de pe pozițiile câștigate în trecut pe greci, pe armeni și pe germani.

Un alt factor care a determinat invazia evreilor în Principate l-a constituit regimul la care erau supuși în țările de unde se revărsau ca un torrent nestăvilit. În anul 1816, consulul austriac de la Iași raportează că în luna octombrie s-a comunicat Domnului țării că 20.000 de evrei pe care guvernul rus i-a scos din Polonia sunt în drum spre Moldova și - zice mai departe consulul - că Domnul, "departe de a voia să impoporeze această țară cu un aşa de mare număr de vagabonzi, a dat cele mai aspre porunci pentru a fi opriți întrarea lor în țară". Pe atunci în Moldova era domn Scarlat Calimah care, în iulie 1815, acordase evreilor zarfă dreptul de a se constituie în breslă aparte. Așa că, este înădeudnic că această expediție de 20.000 de evrei să se fi oprit la marginile țării. Aceasta cu atât mai mult, cu cătunii domnii fanarioți erau încredințați că evreii adu că ei bani mulți și, ca atare, nu împiedecau, ci chiar favorizau intrarea lor în țară.

Un alt motiv care îi determină pe evrei să caute adăpost în Principate a fost regimul recrutărilor introdus în Basarabia, în 1827. Pentru a nu fi recrutati în armată, evreii din această provincie răpita de ruși în 1812 își părăsesc locurile de baștină și se stabilesc în Moldova.

În Bucovina, ruptă din trupul Moldovei în 1775, are loc un alt fenomen care, însă, produce aceleași efecte. Ordonația imperială din 20 martie 1786 care cerea ca evreii să poată dovedi un capital, în bani sau imobil, de măcar 250 de florini "a făcut", scrie Nicolae Iorga în ISTORIA... "ca să năvălească asupra Moldovei încă un stol de evrei săraci".

În această perioadă, evreii se ocupă cu de toate, cu curaj și impertinență. Evreii spanioli, cei veniți din Imperiul Otoman, se ocupau de preferință cu profesioniile de zarafă, erau toptangii cercelari și mărgelari, toptangii de manufactură, ceapăzărie și mărunțișuri, pe care le desfaceau prin sate prin colportori ambulanți, numiți mămulari și mărgelari. În anul 1817, deși acest gen de comerț, încăpuse, în întregime, în măiniile lor. Alți evrei se ocupau cu misiță, samsărăcul, telalia de vânzare de haine vechi, chibrituri, sticle, pahare, ață, ace și alte lucruri necesare menajului, comerț care reclama un capital mic.

Ca misiți și samsari, evreii și grecii mișuna prin sate și orașe, ca și prin porturile dunărene, cumpărând și arunând grâne, uneori chiar înainte de a fi culese, precum și tot ce nu cumpără turci, orz, secără, porumb, porci, vite mari și cai, legume, sare, piei, plante medicinale, tot ce se poate vinde apoi cu preț bun negustorilor străini.

Ocupau dughenile din Botovați, ca și pe acelea din Iași ale Mitropoliei, fapt imputat de populația ieșană, Mitropolitului Veniamin în versurile:

"Acolo unde-au szetuț Thotoki și Evgene,
Astăzi vând Jidovii marfă, făcându-se tot dughene"

La București, evreii se îndeletnicește cu tinichigeria, fabricând ghileule de tinichei umplute cu sticla și cuie pentru cele patru guri de tun românești rămasă la Cotroceni după plecarea lui Tudor. Un alt domeniu unde dețin monopolul este argintaria. Un evreu numit Dănilă lucra în 1792 argintarie și "sâmnele boierilor", adică tolegile dregețorilor, în această perioadă sunt amintiți și doi medici evrei care practică medicina clandestină în București.

Deși, prin hotărârea adoptată în 1784, li se interzice

evreilor să arendeze moșii și să se ocupe cu cărciumăritul, lăcomia unor boieri și chiar a unor domni face ca această hotărâre să nu fie respectată. Vistiernicul Ienachi Cantacuzino vine în 1784, lui "Solomon Moisăi Leiba Jidov ot Bății" venit satelor lui din Soroca: bezmenul pe case, dîjma, moara de la heleșteu, moara cu cai, orâznicul acestor sate și crâșme cu pivnițe, pe 1250 lei aur. Tot un evreu a luat pe un an "orânda băuturii satului Căbuji, cu moara de acolo și a părților din moia Tolești din jinzel Sucevei, ale dumisale Janache Cantacuzino, biv Vel Vistier". În anul 1827, Smil Focșeneanu, consul austriac din Fălticeni, luase în arendă moșia Săvești de la Aga Constantin Canta, pe săpte ani.

Practic, nici un domeniu de activitate în care se puteau realiza câștiguri substanțiale cu căt mai puține eforturi, nu a fost ocolit de evrei. Documente din anul 1784 își menționează ca spioni în serviciul agentilor străini. La Brașov, în 1796, un bancher evreu înșălu cu bani falsi pe niște ciobani ardeleni. În 1826, evreul Wolf Telbaum din Cernăuți inaugurează în București o casă publică de perdiție, deschisă tuturor desfrânașilor. Dar îndeletnicirea cea mai profitabilă, în această perioadă, se dovedește a fi zărafa și camăta. Deținători de capitaluri mari, evreii joacă un rol hotărător în domeniul financiar. Deja în anul 1817, evreii sunt sociotii în Moldova ca stăpâni în acest sector al economiei naționale, numeroși boieri și chiar domni solicitanți-le credite.

Pozitile și avantajele câștigate de evrei în această relativ scurtă perioadă sunt incalculabile. Ei pătrund în bresle și dezorganizează complet aceste instituții străvechi. Deja în 1820 evreii câștigăseră toate drepturile pământenilor, fără, însă, a fi obligați și la toate sarcinile acestora din urmă. Ei devin intermediari indispensabili între țările noastre și cele germane. Arenzile cad, în Moldova, înctul cu înctul, în mâini evreiesci. Cărciumile cresc îngrijorător în satele acestei provincii și rachiul distrugă înct, dar și sur, ființa poporului, ducându-l spre ruină etico-biologică. Camăta duce și mai departe efectele distrugătoare ale rachiului. Zarafii evrei stăpânesc schimbul monetar și devin marii depozitari de bani. Comerțul ambulant și marchitania sunt monopolizate de evrei. Vechile datini și pravile, ca și moravurile negustorilor băstinași încep a slăbi, după o concurență aprigă desfășurată în condiții îngale. Datorită influenței pe care au dobândit-o, în scurtul răstimp de când au pătruns în principate, reușesc să-l determine pe Mihail Șutu, în Moldova, și pe Ioan Caragea, în Muntenia, să intermeieze o instituție care face din evrei o națiune distinctă sub aspect juridic, anume model particular în care își plătesc impozitele către stat. Ei achită în bloc contribuțile lor, rezultate din taxe asupra cărnii de viață și de pasare, ceea ce ajută mult la fraudă, dar mai ales la neputința de a li se cunoaște exact numărul.

Ultimul Domn cu care se încheie această perioadă, Ioan Sandu Sturdza al Moldovei (1822-1828) se strădui să ușureze starea miseră a poporului peste care domnea. În acest scop, amintește Nicolae Iorga în ISTORIA... „el înaintă Portii un memoriu prin care cerea să impiedice pe sudiți, între care pomenește pe evrei, împotriva căror se îndrepta, de fapt, cererea, următoarele: a) de a fi prăvăli și case de locuit cu chirie, trăind liber și apărându intru toate de consulate; b) de a cumpăra, nu numai imobile orășenești, dar și grădini și vii; c) de a lăua în arendă moșii pe viață și „pentru tot neamul lor”; d) de a face imprumuturi împovăratore, speculând cursul schimbător al banilor, ceea ce le îngăduia să obțină pe nimic pământ; e) de a fi feriti de toate sarcinile țării, scutind în același timp și pe oamenii lor de serviciu; f) de a provoca neconente certuri cu negustorii și meșterii pământeni și cu agentii guvernului.

(va urma)

Un ochi râde,

'TOTUL PENTRU TARĂ' DUPĂ 55 DE ANI

Prin circulara Nr.148 din 21 februarie 1938 Corneliu Z.Codreanu anunță public dizolvarea Partidului "Totul pentru Tara", considerând că, în noul context al abuzurilor carliste ("suntem aruncata din raportul de Drept în raportul de Forță"), "rațuna de existență a Partidului a incetat". Dar iată că luna trecută a fost înregistrată oficial, după o indelungată gestație, formațiunea politică "Pentru Patrie" (?), înmulțind, pe linii dreptei tradiționale, actuala abundență de partide de pe scena politică românească. Altminiteri, intențiile și năzuințele interneelorilor, septugenari și octogenari (în frunte cu distinsul avocat Nistor Chiooreanu, fostul Șef Ardealului legionar, căruia încă în tinerețe îl se spunea "Moșu"), sunt, din căte am putut constata, curate și lăudabile. Deie Domnul ca acești minuni ai luptători, sufletește înfrântă și trupește neobosiți, să găsească măcar câteva dzizini deineri pe aceeași măsură! Nouă partid, des de oħħarsie legionară, ar dori, între altele, să degajeze principiile majore ale legionarismului de balastul unor forme inechite, încercând o primenire și o actualizare politică a dreptei creștine românești, integrate în nouă cadru democratic. Acest deziderat pare să și-l propună până acum cel puțin cinci formațiuni politice oficializate! Dacă legea concurenței din economia de piață s-ar aplica și-n politică, atunci ar trebui să însă trebă bună... Cât despre "legalitatea" unui astfel de partid, "România liberă" și alte publicații masonizante se îndoiesc degeaba, acuzând "după ureche" (ca și în cazul Mișcării pentru România). Mítul iudeo-comunist al "extremismului de dreapta" (numit de-a valma și "fundamentalism", "fascism" sau chiar "terorism creștin"!!) nu este decât expresia stupidă a unei alte "limbi de lemn" internaționaliste, în fond profund înrudite cu aceea a marxismului falimentar, în ce privește dreapta propriu-zisă (ce încearcă să se reactiveze și la noi), ea nu are numai dreptul, ci și îndreptările de a exista, ca ultim bastion sănătos în calea singurismului dizolvant. Că există și riscul "afărărilor în treaba", asta-i altceva...

CORUPȚIA CA STRATEGIE CRIPTOPOLITICĂ

Se pare că secolul XX se va încheia sub semnul corupției. Scandalurile de corupție se în lanț, atingând niveluri foarte înalte, de la Rio de Janeiro până la București. Mafia italiană riscă să devină o simplă afacere provincială. Presa visează pretudinenți,

ALTUL PLÂNGE...

deconspirând marii rechinii. Frauda financiară și traficul de influență sunt cele două pîrghii ale corupției "la vîrf". Sigur că lupta împotriva acestoră reprezentă în principiu un fapt pozitiv, dar ca are aspecte care ne pot pune pe gânduri. Se crează impresia că Cineva (vorba "tabletelor") trage sfîrșit din culise, după un scenariu prestatibil. Lucrurile par concertate pe întreg mapamondul. Căci să simă realiști: corupția la nivel înalt a existat permanent și pretutindeni de-a lungul acestui veac, ca o consecință simptomatică a politicanismului modern. Cum se face că abia acum ne-am trezit, ba încă toti deodată, ca la un semn?! Originea răului este în chiar structurile politice și economice ale lumii contemporane, pe un fond general de indiferență moral-spiritual. Felul/regimului politic nici nu mai conținează. În această "eră a ticăloșilor" se formează pretutindeni "coaliții de lichele", unele mai față, altele mai camuflate. Câte dintre aceste capete cad în urma campaniilor anti-corupție? Într-o lume în care, de la un anumit nivel de decizie publică în sus, toti sunt mult sau mai puțin coruși, demasările abia de-înating pe căjiva, în vreme ce restul își văd mai deosebit, netulbură, de matrapazăcurile cotidiene. Avem temeri să ne temem că există o Ocultă internațională care să-a făcut din acuzătura de corupție atât un mijloc de a-i elimina din posturile-cheie pe cei ce nu-i slujesc întoamă interesele, că și o sursă de perfidă manipulare a opiniei publice (în numele unei "dreptăți" cu aspect populist). Mai exact: Oculta stie că toti sunt coruși, dar îi toleră ză pe cei ce-i convin, în vreme ce pe cei ce îi elimină treptat, cu toată recuzita "legalitate". Pe de altă parte, se crează o formă de sănătă indirect: iată ce pot păti cei ce nu sunt destul de obediensi! Dacă lucrurile stau astfel, atunci "psihoza corupției" devine o strategie ocultă de unidirectionare politico-economică a lumii. De altfel ea este schițată și recomandată ca atare și-n vestitele *Protocoloale ale Întreprinderii Sionului* (a se vedea, de pildă, cap.VIII). În acest context, nu corupția în sine este combătută, ci nealinieră sau devierea unora de la interesele Oculei mondiale. Corupția, de altfel, nu se poate rezolva efectiv în ordinica juridică, ci în ordinea morală. Într-o lume programistică ruinită moral, corupția se va lăzi continuu, oricare "legi" ar exista împotriva ei. Mai ales că "legea" ea însăși a devenit demult uineală perfidă în mâna celor puternici...

CINE STIMULEAZĂ VIOLENȚA

Tot o terapie în primul rând morală ar necesita și o altă problemă majoră a lumii contemporane: creșterealarmanătă a diferitelor forme de violență, culminând cu crimile și violurile. Ne uităm și ne indignăm la modul reoric de tot mai avansată degradare și nesiguranță a vieții publice, dar pe de altă parte tolerăm și chiar incurajăm, în numele "libertății" și "democrației", cele mai abominabile tendințe ale așa-numitei "emancipații": homosexualitatea, lesbianismul, materialele pornografice, exhibitionismul, cine-violența,

psihoza rock, non-conformismul moral și social de toate nuanțele. Cazul "Evenimentului zilei", adevarat retetă al delinevenței valah, este simptomatic. Te întreb: d-l Cristoi este tămpit sau ticălos atunci când, pe de o parte, insinuează implicarea indignată în elucidarea unor bestialități, iar pe de altă parte popularizează toate forme de violență criminală și sexuală, ba chiar se erjează în apologet al celor mai felurite aberații comportamentale?! Abjecția morală a presei românești actuale, tradusă tot mai obsedant de "evenimentizare", nu este decât o aliniere irespnsabilă la mass-media de tip iudeo-occidental, dirijată de aceeași Ocultă ce urmărește ruinierea moral-spirituală a tinerelor generații, tot mai lesne manipulabile prin lipsa de orizont, prin confuzia de valori și prin proprietatea slabiciunii. Iar la noi asemenea demersuri sunt cu atât mai primejdișoase cu cât, după cum spunea Petru Tutea, avem și așa cum mulți suferinți de... "ilofită" (o boală valahă ce se manifestă prin trei simptome conjugate: cretinism, criminalitate și voici bună)...

DREPTATEA ROMÂNEASCĂ

Ce mai fac victimele comunismului? Dacă au avut norocul să moară, se odihnesc prin gropi comune și pe sub cocini de porci (ca la Aiud); dacă au avut nenorocul să trăiască, se descurcă fierac cum poate: unii răbdă, alții destabilizează, alții fac hăz de necaz! Ce mai fac foștii călăi fizici și morali? Păi, dacă au murit, au flori pe morintă, căci românul dintotdeauna și-a cinstit călăi! Iar dacă trăiesc încă, își gustă și ei pacea bătrânelor, mai prin tară, mai prin străinătate... Căteodată li se mai întâmplă să nu înțerească cracul pantalonului, ca Alexandru Drăghici, dar până la urmă îi ajută familia și ies și ei, ca rezidenți, să se plimbe pe vreo stradă linioșă din Budapesta. Alții, mai în putere, fac numi și scriu volume de versuri prin penitenciare, ca Dumitru Popescu-Dumnezeu, iar dacă nu mai suportă claustrul, ca de-alte Silviu Curteceanu, își mai iau căte un an de concediu în libertate. Sună și din ce ce un umărul direct de edificarea "democrației", fie în plesnică, ca Ion Iliescu, fie mai prin culise, ca Silviu Brucan. Ce-i drept, cătiva s-au retrăsi de bunăvoie, rămânând doar simpli academicieni, ca transnistreanul Alexandru Bărălăeanu. Pe Nicu Ceausescu, bolnăvicioș de liber, căcă l-a căută moartea pe-acasă, dar nu l-a găsit (căci și-a cămbat adresațele). Un Ilie Verdet, care și-a făcut un P.C.R. mai mic, se mai așteaptă să trăiască "a doua tinerețe", măneând decocădata din agonisarea celei dântăi, ca orice gospodar capabil. Și încă mai sunt, fel de fel: unii se ingrășă, alții nu se mai slăbesc; unii au renunțat la politică și au intrat în acaceri, alții au renunțat la ateism și au devenit bogati. Cel mai rău stau cei ce-au fost nevoiți să-și scoată "certificate de handicapă" sau chiar - piei, draci - de "luptători în Revoluție"...

Ce le-a lipsit lor, călăilor, au fost profetiști. Nici unul dintre ei nu-a profetit, de pildă, căderea comunismului. În vreme ce printre victime și au facut frumusețe de prooroci, cu care astăzi

se pot mândri creștinești! Iată, de pildă, ce împede a văzut lucrurile d-l Coposu, după cum singur a mărturisit în Parlament: "Am fost întotdeauna un optimist. și optimismul meu a fost întotdeauna confirmat. În 1940 am afirmat într-o cuvântare publică, înregistrată, că se va prăbuși comunismul. și iată, comunismul s-a prăbușit" ... Păi cănd ai atâtă dreptate, pas de te mai plâng de lipsa de dreptate! Călăii se duc, da noi victimile, rămânem în felul nostru, optimiști și în fond nemuritori, știind că, orice ar fi, dreptatea este de partea noastră, chiar și când umbărul capul spar! I-am fi recunoșători d-lui Coposu să ne zică o vorbă bună și pentru anul 2046!

DESPRE MĂREȚIA SI TRAGISMUL UNEI GENERAȚII

Utilă, dincolo de felurile ecouri în presă, a fost dezbaterea "Mișcarea Legionară văzută din interior", organizată la sala Dalles din București (Duminică, 27 iunie 1993), mai ales prin strădaniile d-lui Șerban Suru (președintele Asociației "Legiunea Creștină", ce-și propune cunoașterea și răspândirea adevarăului istoric cu privire la fenomenul legionar), dar sub egida Fundației Buna - Vestire. Sala a fost plină și tinerii nu au lipsit. Au luat cuvântul domnii Aristide Lefă, Mircea Nicolau și Nicolae Nicolau, vecchi legionari, precum și scriitorul Marcel Petrișor, cunosător al Legiunii dintr-un alt "interior" - cel al închisorilor comuniste. Discuțiile au debutat bine, dar s-au încheiat oarecum confuz (și datorită presiunii fatale a timpului). S-au realizat destul de convințări delimitările necesare ale legionarismului de fascism, național-socialism și (neo)comunism. "Fundăturile" (de-acum binucinoscute!) au fost două: legitimitatea așa-zisei asocieri dintră Cruce și revolver și situația Mișcării după moartea lui Corneliu Codreanu. Aici vorbitoriu-n-au mai izbutit să convingă în aceeași măsură, alunecând oarecum pe largă esența problemelor. Deslușirile teologice și istorice ale acestor evenimente complexe s-ar putea să aibă nevoie unei priviri... "din exterior"! Oricum, constatăm că se fac pași semnificativi spre o înțelegere mai adevarată a fenomenului legionar și, în fond, a istoriei noastre contemporane. Nu putem decât să ne bucurăm că veciile legionari par să-și fi înțelese adevarata misiune actuală: aceea de mărturisitori și discalii naționali.

V.A.M

**Editura
"PUNCTE CARDINALE"**

B.R.D. Sucursala Sibiu
Cont nr. 4072996517509

Colegiul redacțional: Gabriel CONSTANTINESCU, redactor șef;
Demostene ANDRONESCU, Marcel PETRIȘOR
Răzvan CODRESCU, Constantin IORGULESCU

Ioan NISTOR
Secretar de redacție

2400 Sibiu - Calea Dumbrăvii 109
telefon 092/42.25.36

Tehnoredactare
computerizată

"PUNCTE CARDINALE"

Masib S.R.L.
Printing Company